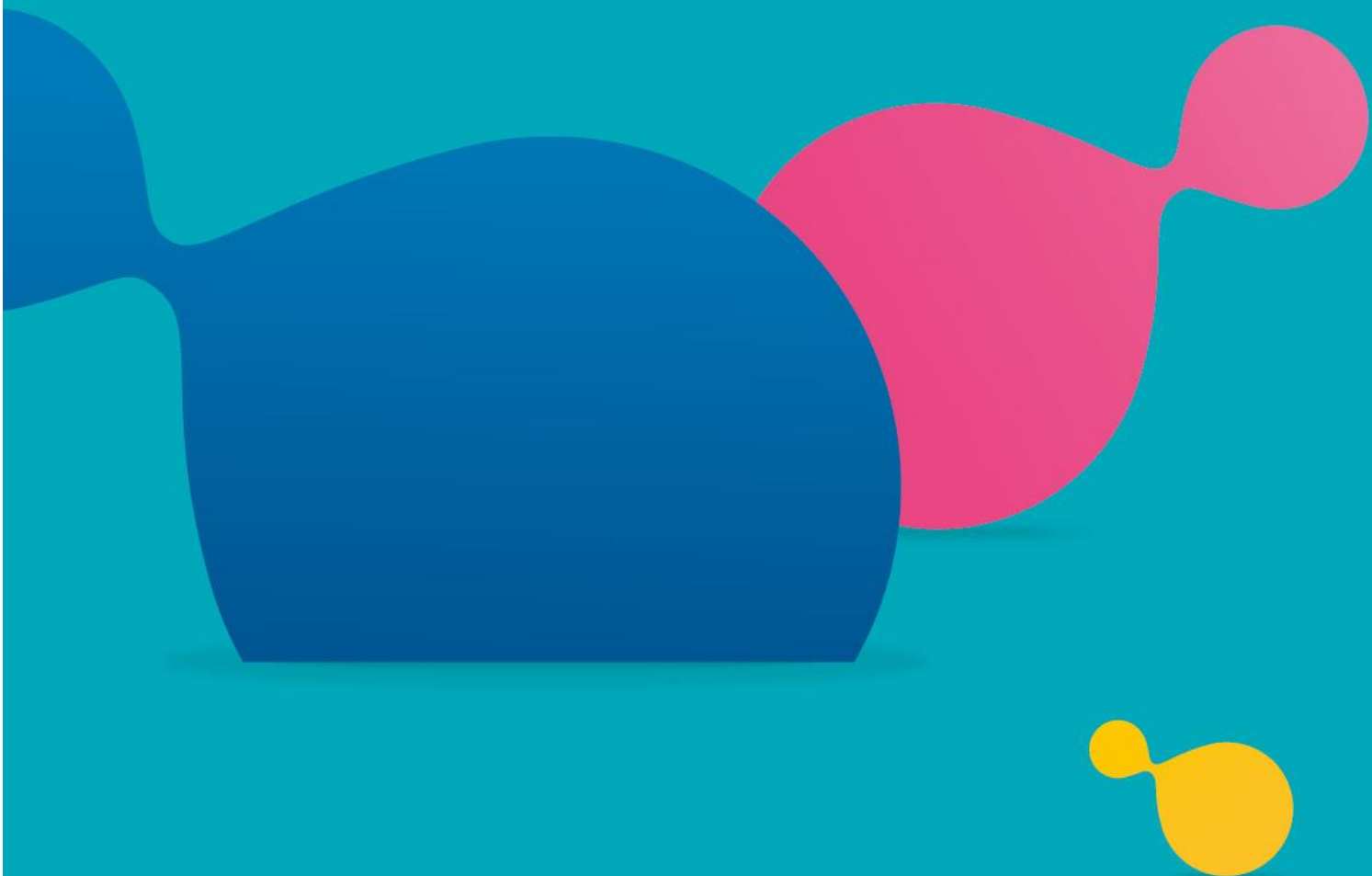

Knab Verantwoord Beleggen Beleid

1 januari 2024

knab.

Inhoud

Hoofdstuk	Beschrijving	Paginanummer
1. Leeswijzer	In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de door Knab gepubliceerde documenten over haar aanpak op het gebied van verantwoord beleggen, waar dit document onderdeel van is	4
2. Begripsbepalingen	In dit hoofdstuk wordt een begrippenlijst gegeven met de meest voorkomende begrippen in dit document.	5
3. Inleiding	In dit hoofdstuk wordt uitgelegd waarom dit document is opgesteld en voor welke activa en dochterondernemingen van Knab de in dit beleid opgenomen vereisten gelden.	7
4. Integratie van ESG-factoren in onze besluitvormingsprocessen voor beleggingen	In dit hoofdstuk wordt uitgelegd waarom wij ervoor kiezen ESG-factoren te integreren in ons besluitvormingsproces voor beleggingen.	9
5. Vaststelling en monitoring van ongunstige effecten	In dit hoofdstuk wordt uitgelegd welk proces wij hebben ontwikkeld om vast te stellen of onze beleggingsbeslissingen ernstige afbreuk doen aan mensen en/of de planeet of daaraan bijdragen.	10
6. Goed bestuur	In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe wij ervoor zorgen dat de ondernemingen waarin wij beleggen een goede governance hebben.	27
7. Aanpak duurzaamheidsrisico's, ongunstige effecten en goed bestuur	In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe wij omgaan met de vastgestelde duurzaamheidsrisico's en ongunstige effecten van onze beleggingsbeslissingen.	33

Hoofdstuk	Beschrijving	Paginanummer
8. Beleggen voor een duurzamere wereld	In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe wij vaststellen welke beleggingen een positief effect zouden kunnen hebben op de maatschappij en het milieu.	41
Bijlage: Aangehaalde verdragen, normen en initiatieven	In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de verschillende internationale verdragen, bestuursnormen en initiatieven die voor ons leidend zijn geweest in de ontwikkeling van onze benadering van verantwoord beleggen.	53

1. Leeswijzer

Dit document vormt samen met de Uitsluitingenlijst verantwoord beleggen het Raamwerk verantwoord beleggen van Knab.

Documentnaam	Beschrijving	Link
Knab Verantwoord Beleggen Beleid (Dit document)	Dit document is het overkoepelende document in ons Raamwerk verantwoord beleggen. In dit document wordt onze aanpak op het gebied van verantwoord beleggen uiteengezet en worden er richtlijnen gegeven voor de invulling van de vereisten van het Beleid verantwoord beleggen in onze beleggingsbeslissingen.	Knab Verantwoord Beleggen Beleid
Uitsluitingenlijsten verantwoord beleggen	In deze documenten worden overzichten gegeven van de ondernemingen en landen die wij van ons beleggingsuniversum hebben uitgesloten. Deze documenten worden geregeld bijgewerkt wanneer tot aanvullende uitsluitingen wordt besloten.	Knab Uitsluitingenlijsten

Knab is sinds juli 2023 onderdeel geworden van a.s.r.. In de komende periode wordt er gewerkt aan de implementatie van het a.s.r. sri beleid. Dit is op het moment van schrijven nog niet afgerond.

2. Begripsbepalingen

In dit document en in andere documenten die verband houden met het raamwerk verantwoord beleggen van Knab worden de volgende begrippen gehanteerd.

Begrip	Definitie
Actief aandeelhouderschap	Een aanpak om de duurzaamheidsrisico's en ongunstige effecten van onze beleggingsbeslissingen te beperken of te beheersen. Daarbij proberen wij onze invloed als belegger aan te wenden om de ondernemingen waarin wij beleggen aan te moedigen positieve veranderingen binnen hun bedrijf door te voeren ten gunste van beleggers, de samenleving en de planeet. Hiertoe voeren wij onder meer dialoog met ondernemingen en oefenen wij ons stemrecht uit.
Ongunstige effecten	Potentiële of daadwerkelijke negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren, zoals ecologische en sociale thema's, arbeidsomstandigheden, respecteren van mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping. Dit worden ook wel de risico's van verantwoord ondernemen genoemd.
Biodiversiteit	Biodiversiteit is de verscheidenheid van het leven op aarde. Dit omvat tevens variatie binnen soorten, tussen soorten, en van ecosystemen. Met biodiversiteit wordt ook verwezen naar de complexe relaties tussen levende wezens en tussen zaken binnen hun omgeving.
Klimaatverandering	Klimaatverandering is de langdurige verandering van gemiddelde weerpatronen die het lokale, regionale en wereldwijde klimaat zijn gaan bepalen. Klimaatverandering omvat zowel de opwarming van de aarde door de uitstoot van broeikasgassen als gevolg van menselijke activiteiten als de daaruit voortvloeiende grootschalige veranderingen in de weerpatronen op aarde.
ESG	Milieu (<i>environmental</i>), maatschappij (<i>social</i>) en bestuur (<i>governance</i>).
ESG-factoren	Factoren op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur, zoals de uitstoot van broeikasgassen, veilige werkomstandigheden en diversiteit in de raad van bestuur.
ESG-integratie	Het proces waarbij financieel wezenlijke ESG-factoren systematisch worden meegewogen bij beleggingsbeslissingen, met als doel duurzaamheidsrisico's te identificeren.

Begrip	Definitie
Uitsluitingenlijst	Een lijst van ondernemingen en landen waarin Knab geen beleggingen doet.
Beleggingen voor eigen boek ('own account')	Eigen vermogen van Knab of haar dochterondernemingen dat voor eigen risico en rendement wordt belegd.
Broeikasgasemissies (BKG-emissies)	Broeikasgassen zijn gassen die warmte binnen de atmosfeer van de aarde vasthouden. Deze gassen ontstaan door menselijke en natuurlijke activiteiten. Bekende broeikasgassen zijn koolstofdioxide (CO ₂), methaan (CH ₄), stikstofdioxide (NO ₂) en gefluoreerde gassen.
Duurzaamheidsrisico's	Een ESG-gebeurtenis of -omstandigheid die bij het optreden daarvan een daadwerkelijk of potentieel materieel negatief effect kan hebben op de waarde van de belegging.
Klantvermogen van derden	Vermogen dat geen eigendom is van, maar wel beheerd wordt door Knab. Knab heeft derhalve een zorgplicht tegenover hun externe klanten met betrekking tot dit vermogen.
Duurzame-ontwikkelingsdoelen (SDG's)	De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (<i>Sustainable Development Goals</i> , of SDG's) zijn een verzameling van 17 doelen die als blauwdruk dienen voor het realiseren van een betere en duurzamere toekomst voor iedereen. De SDG's staan aan de basis van de agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die in 2015 door alle leden van de Verenigde Naties is aangenomen.

3. Inleiding

I. Doelstelling

Als verantwoordelijke onderneming proberen wij inzicht te krijgen in de materialiteit van ESG-factoren ten aanzien van onze beleggingen en de impact van onze beslissingen op de wereld om ons heen. Hiertoe behoren ook de beslissingen die wij nemen met betrekking tot onze activiteiten en de producten en diensten die wij aan onze klanten willen aanbieden. Verder gaat het hierbij om onze beleggingsbeslissingen ten aanzien van beleggingen voor eigen boek en klantvermogen van derden.

Als belegger in een breed scala aan verschillende ondernemingen en landen realiseren wij ons dat onze beleggingsbeslissingen verregaande, zowel positieve als negatieve, gevolgen kunnen hebben voor mens en planeet. Wij onderkennen ook de potentiële financiële impact die ESG-factoren kunnen hebben op de waarde van onze beleggingen. Om die reden integreren wij ESG-factoren, naast traditionele financiële overwegingen, in al onze besluitvormingsprocessen voor beleggingen – voor zover mogelijk.

Met de integratie van ESG-factoren in onze beleggingsbeslissingen kunnen wij duurzaamheidsrisico's identificeren die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de waarde van onze beleggingen. Voor ons is dit onderdeel van onze zorgplicht tegenover onze klanten en aandeelhouders. Met ESG-integratie kunnen wij ook de (potentiële) negatieve effecten van onze beleggingsbeslissingen op de maatschappij en het milieu in kaart brengen. Ook dit is voor ons van belang, omdat wij ongunstige effecten waar mogelijk willen beperken. Ten slotte kunnen wij met ESG-integratie zien welke beleggingen een positieve bijdrage zouden kunnen leveren aan de vele uitdagingen op het gebied van duurzaamheid waarmee onze samenleving zich geconfronteerd ziet. Voorbeelden hiervan zijn klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit op onze planeet.

Het Beleid verantwoord beleggen Knab (Responsible Investing beleid "RI Beleid") is opgesteld als leidraad voor het beheer van beleggingen die binnen de reikwijdte van dit Beleid vallen, zodat ernstige afbreuk aan mensen en/of de planeet, of het bijdragen hieraan, wordt voorkomen, en wij zodanig beleggen dat waarde wordt gecreëerd voor onze klanten, risico's worden verminderd, en in specifieke gevallen wordt geprobeerd een positieve invloed op de wereld te hebben.

II. Reikwijdte

Dit Beleid geldt voor alle beleggingen voor eigen boek en klantvermogen van derden.

De ESG Committee van a.s.r. ziet toe op de uitvoering van het RI Beleid binnen alle entiteiten waarop het van toepassing is. Wanneer beleggingen rechtstreeks door een Knab-onderneming worden gedaan of van een externe vermogensbeheerder/fondsbeheerder gebruik wordt gemaakt, beschikken Knab en haar dochterondernemingen over afzonderlijk beleid en procedures waarmee ervoor wordt gewaakt dat deze beleggingen overeenkomstig dit RI Beleid worden beheerd.

III. Vrijstellingen

Al het vermogen dat binnen de reikwijdte van dit RI Beleid valt, zoals gedefinieerd in hoofdstuk 3.II, moet standaard overeenkomstig de vereisten in dit RI Beleid worden beheerd. Mocht zich echter een situatie voordoen waardoor het voor een rechtspersoon waarop dit RI Beleid van toepassing is onmogelijk is om ten aanzien van (een deel van) het vermogen uitvoering te geven aan een of meer vereisten van dit RI Beleid, dan moet de betreffende rechtspersoon om vrijstelling vragen bij de ESG Committee van a.s.r. en aangeven aan welke vereisten van dit RI Beleid niet is voldaan. In deze mededeling moet ook worden toegelicht waarom de vrijstelling noodzakelijk is.

Vanaf de datum van publicatie van dit RI Beleid geldt de volgende algemene vrijstelling:

- Beleggingen in ongedekte leningen aan particulieren en mkb-ondernemingen voor nominale bedragen van minder dan 500.000 euro zijn vrijgesteld van de in hoofdstuk 8 van dit RI Beleid genoemde beperkingen met betrekking tot duurzaamheidsanalyse en duurzaam beleggen, vanwege de complexiteit en de kosten voor het verkrijgen van voldoende betrouwbare duurzaamheidsinformatie van deze kredietnemers.

4. Integratie van ESG-factoren in onze besluitvormingsprocessen voor beleggingen

Wij integreren financieel relevante en materiële ESG-factoren in al onze besluitvormingsprocessen voor beleggingen, zodat we holistisch inzicht hebben in onze beleggingen. Anders gezegd: wij houden rekening met ESG-gebeurtenissen of -omstandigheden die bij het optreden daarvan een daadwerkelijk of potentieel materieel negatief effect kunnen hebben op de waarde van onze belegging.

Door bij de beleggingsbeoordeling niet alleen rekening te houden met traditionele financiële overwegingen, maar ook met ESG-factoren, krijgen wij helder inzicht in de duurzaamheidsrisico's van een bepaalde belegging. Hierdoor kunnen wij weloverwogen keuzes maken met betrekking tot de eventuele risico's voor de waarde van een belegging, mocht zich een materieel ESG-risico zich realiseren. Wij kunnen dan zo nodig actie ondernemen om de waarde van onze beleggingen veilig te stellen.

Wij houden bij de selectie van beleggingen rekening met een breed scala aan verschillende ESG-factoren die financieel materieel en relevant zijn. De specifieke ESG-factoren waarnaar wij kijken, variëren vaak per beleggingscategorie of sector. Deze analyse vindt plaats voordat wij een beleggingsbeslissing nemen, maar ook bij de doorlopende monitoring van onze beleggingsportefeuilles.

Wanneer wij zien dat onze beleggingen in ondernemingen aanzienlijke duurzaamheidsrisico's opleveren, kunnen we onze methoden op het gebied van actief aandeelhouderschap inzetten om de ondernemingen waarin wij beleggen te helpen tot een behoorlijke beheersing van deze risico's te komen. Dit houdt in dat we met deze ondernemingen in gesprek gaan en dat we, waar we die mogelijkheid hebben, ons stemrecht als aandeelhouder uitoefenen. De onderwerpen die bij deze gesprekken aan de orde komen zijn zeer divers. Denk aan inspanningen om ervoor te zorgen dat de beloning van bestuurders op behoorlijke wijze wordt gekoppeld aan de bedrijfsresultaten, of adequaat toezicht op de arbeidsomstandigheden te organiseren. Meer informatie over onze methoden op het gebied van actief aandeelhouderschap is te vinden in hoofdstuk 7.

Voor alle duidelijkheid: duurzaamheidsrisico's kunnen alleen op deze manier worden beheerst in actief beheerde beleggingsportefeuilles. Passief beheerde beleggingsportefeuilles die geen ESG- of duurzaamheidsgerelateerde benchmark volgen, worden niet aan de eigen beleggingsanalyse onderworpen en daardoor wordt er in deze portefeuilles geen rekening gehouden met duurzaamheidsrisico's. Bij passief beheerde beleggingsportefeuilles die wel een ESG- of duurzaamheidsgerelateerde benchmark volgen, wordt gebruikgemaakt van de inschatting van duurzaamheidsrisico's door de betreffende benchmarkaanbieder. Deze inschatting is gebaseerd op de eigen methodes van die aanbieder.

5. Vaststelling en monitoring van ongunstige effecten

Naast het vaststellen van de duurzaamheidsrisico's van onze beleggingen vinden wij het evenzeer van belang om vast te stellen of onze beleggingsbeslissingen ernstige afbreuk doen aan mensen en/of de planeet of daaraan bijdragen (d.w.z. potentiële en daadwerkelijke ongunstige effecten). Op deze manier kunnen wij vervolgens zo nodig maatregelen treffen om te voorkomen dat met onze beleggingen en die van onze klanten ernstige afbreuk wordt gedaan of daaraan wordt bijgedragen.

Onze aanpak met betrekking tot de beheersing en beperking van deze ongunstige effecten bestaat uit het gesprek aangaan, stemrechten uitoefenen en, wanneer we denken beperkte invloed te kunnen uitoefenen als actief aandeelhouder, het verkopen van ons belang of toevoegen van ondernemingen en landen aan onze uitsluitingenlijst. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op onze aanpak op dit terrein.

Aangezien het voor ons onmogelijk is om met alle (eventuele) negatieve effecten tegelijk rekening te houden, hebben wij de potentiële ongunstige effecten onderverdeeld in vijf belangrijke thema's waaraan wij binnen onze aanpak prioriteit geven:

- klimaatverandering;
- biodiversiteit;
- diversiteit en inclusie;
- gezondheid en welzijn;
- mensenrechten.

De reden dat wij aan deze thema's prioriteit geven is dat wanneer zich met betrekking tot een of meer van deze thema's een ongunstig effect voordoet, de impact daarvan voor mens en milieu extreem ernstig kan zijn en vaak gepaard gaat met onomkeerbare gevolgen.

Verderop in dit hoofdstuk wordt nader toegelicht waarom wij deze thema's zo belangrijk vinden. Ook wordt specifiek ingegaan op de parameters¹ die we gebruiken om te meten hoeveel vooruitgang is geboekt bij het verminderen van de belangrijkste ongunstige effecten binnen de beleggingsportefeuilles, evenals de doelstellingen en regels voor uitsluiting die we voor elk thema zijn overeengekomen.

---

¹ Wij hebben voor elk thema parameters geselecteerd op basis van de verplichte en aanvullende indicatoren ongunstige effecten op duurzaamheid die zijn voorgeschreven in de gedelegeerde verordening 2022/1288 van de EU (niveau 2-verordening onder de Europese SFDR). Er zijn aanvullende indicatoren gekozen op basis van de betrouwbaarheid van de op dit moment beschikbare gegevens.

I. Klimaatverandering

Klimaatverandering vormt een van de grootste systeemrisico's voor de samenleving, de economie en financiële instellingen. Het beperken van klimaatverandering en het terugdringen van broeikasgasemissies ('BKG-emissies') stelt de hele wereld voor een enorme opgave. Dit wordt ondersteund door de SDG's, waarbij SDG 7 erop is gericht de toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie te verzekeren, en SDG 13 landen oproept dringend actie te ondernemen om klimaatverandering en haar impact te bestrijden door de uitstoot te reguleren en ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie te stimuleren.

Knab is van mening dat overheden, ondernemingen en beleggers de verantwoordelijkheid hebben om de transitie naar een klimaatbestendige economie met netto nul uitstoot te faciliteren. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij zich ten doel stellen energiezuiniger te opereren, in milieuvriendelijkere productietechnieken te investeren, en aan de energietransitie bij te dragen en zich daaraan aan te passen.

A.s.r. heeft de *Paris Pledge for Action* ondertekend en a.s.r. vermogensbeheer is lid van de *Net Zero Asset Manager Alliance*, waarmee zij laat zien dat zij zich sterk maakt voor de transitie naar een klimaatbestendige wereld met netto nul BKG-emissies. vermogensbeheerder/fondsbeheerder a.s.r. vermogensbeheer is ook lid van het *Net Zero Asset Manager*-initiatief en heeft zich ten doel gesteld klanten, waaronder a.s.r., te helpen bij de transitie van hun beleggingsportefeuille naar netto nul financiering van BKG-emissies in uiterlijk 2050. Dit is in lijn met inspanningen om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius boven het niveau van voor de Industriële Revolutie.

In overeenstemming met deze commitments heeft Knab zich aan de volgende initiatieven gecommitteerd:

Extern initiatief	Beschrijving	Ons actieplan
<i>Spitsbergen Ambitie</i>	<p>a.s.r. heeft in 2018 de Spitsbergen Ambitie ondertekend. Daarin hebben wij ons ertoe verbonden om vanaf 2020 een aantal maatregelen te nemen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gefinancierde broeikasgasemissies van onze krediet- en beleggingsactiviteiten meten en daarover rapporteren; • scenarioanalyses en <i>Science Based Targets</i> gebruiken om onze beleggingen bij de 	<p>Sinds 2018 meten we de BKG-emissies die met het grootste deel van het beleggingen voor eigen boek en klantvermogen van derden worden gefinancierd. Over deze informatie wordt sinds 2018 extern verslag gedaan.</p> <p>Wij onderzoeken de voordelen van het gebruik van op basis van klimaatgegevens uitgevoerde scenarioanalyses voor de besluitvorming over onze beleggingen.</p> <p>Wij streven ernaar om Science Based Targets voor onze</p>

Extern initiatief	Beschrijving	Ons actieplan
	<p>Overeenkomst van Parijs te laten aansluiten;</p> <ul style="list-style-type: none"> concrete klimaatdoelen in onze organisatie integreren om zo positieve klimaatactie te stimuleren. 	<p>beleggingen vast te stellen, te valideren en te publiceren. Naar verwachting zal dit in 2024 plaatsvinden.</p>
<p><i>Klimaatakkoord</i></p>	<p>a.s.r. heeft in 2019 het Klimaatakkoord voor de financiële sector ondertekend. Daarin hebben wij ons ertoe verbonden een aantal maatregelen te nemen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> de met beleggingen voor eigen boek, en klantvermogen van derden gefinancierde broeikasgasemissies vanaf 2020 meten en daarover rapporteren; uiterlijk eind 2022 een actieplan (met doelstellingen) publiceren waarin wordt toegelicht hoe wij onze beleggingen uiterlijk eind 2024 bij de Overeenkomst van Parijs willen laten aansluiten. 	<p>Sinds 2018 meten we de BKG-emissies die met het grootste deel van de beleggingen voor eigen boeken klantvermogen van derden worden gefinancierd. Over deze informatie wordt sinds extern verslag gedaan door a.s.r..</p> <p>0</p>

5.1.1 Doelstellingen op het gebied van klimaatverandering

In lijn met onze commitment aan het *Klimaatakkoord* en a.s.r. vermogensbeheer deelname aan de *Net Zero Asset Manager Alliance* hebben wij in onze ambitie gepubliceerd om uiterlijk in 2050 netto nul uitstoot te financieren. Deze doelstelling geldt voor al het beleggingen voor eigen boek en klantvermogen van derden.

Wij hebben ons er ook toe verbonden onmiddellijk actie te ondernemen om onze doelstelling voor de langere termijn te realiseren en zullen i elke vijf jaar doelstellingen vaststellen, zodat we goed op schema blijven. Tussentijdse doelen voor de periode 2020-2024 en 2025-2029 zijn vastgesteld voor beleggingen voor eigen boek. Deze doelstellingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Beleggingsdoelstellingen klimaatverandering voor de periode 2021-2025

Soort doelstelling	Doelstelling(en)	
Verminderen en de dialoog aangaan	<ul style="list-style-type: none"> Vaststellen plan en targets inzake vermindering van de absolute CO₂-uitstoot van beleggingen van Knab vóór 31 december 2021 	
	<ul style="list-style-type: none"> In gesprek gaan met de grootste BKG-uitstoters binnen beleggingen voor eigen boek per 31 december 2021 om hen ertoe te bewegen uiterlijk op 31 december 2024 een Science-Based Target voor hun onderneming vast te stellen 	

Soort doelstelling	Doelstelling(en)	
Verwijderen	<ul style="list-style-type: none"> De mogelijkheden onderzoeken om te investeren in technieken en projecten voor het verwijderen van broeikasgasemissies uit de atmosfeer die niet op een andere manier kunnen worden geëlimineerd, waarbij vóór 31 december 2024 een doelstelling voor 2030 moet worden vastgesteld. 	

In aanvulling hierop hebben wij ons er ook toe verbonden klantvermogen van derden uiterlijk op 31 december 2025 binnen de reikwijdte van ons klimaatactieplan te brengen. Dit houdt in dat wij de komende jaren ook doelstellingen zullen vaststellen om dat vermogen bij de Overeenkomst van Parijs te laten aansluiten.

5.1.2 Parameters klimaatverandering

Om onze vorderingen met betrekking tot dit voor ons belangrijke thema te volgen, worden voor onze beleggingen in ondernemingen de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
BKG-emissies	Scope 1-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Scope 2-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Scope 3-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Totale BKG-emissies (tCO ₂ e)
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (tCO ₂ e per miljoen EUR belegd vermogen)
BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd (tCO ₂ e per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd)
Blootstelling aan ondernemingen actief in sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in sector fossiele brandstoffen (%)
Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage (%)
Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten
Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen

Voor onze beleggingen in staatsschulden worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
BKG-intensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd
Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties

Voor onze beleggingen in direct vastgoed worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens.

Indicator ongunstige effecten	Parameter
Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen
Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva
Intensiteit energieverbruik	Energieverbruik in GWh van vastgoedactiva in eigendom, per m ²

Voor onze beleggingen in hypotheeklen wordt de volgende indicator gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens.

Indicator ongunstige effecten	Parameter
BKG-emissies	Scope 1-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Scope 2-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Scope 3-BKG-emissies (tCO ₂ e)
	Totale BKG-emissies (tCO ₂ e)

5.1.4 Uitsluitingen klimaatverandering

Om de ongunstige effecten met betrekking tot klimaatverandering gedeeltelijk te beperken, sluiten wij uit van ons beleggingsuniversum:

- Ondernemingen inkomsten verkrijgen uit de exploratie, ontginning of raffinage van (thermische) steenkool (inclusief ontginning van bergtoppen).
- Ondernemingen die 5% of meer van hun inkomsten verkrijgen uit de opwekking van elektriciteit met steenkool.

Daarnaast worden ook ondernemingen uitgesloten die over meer dan 10 gigawat aan kolengestookte opwekkingscapaciteit beschikken én de kolengestookte opwekkingscapaciteit actief aan het uitbreiden zijn, ook als het hier minder dan 5% van de inkomsten betreft.

- Ondernemingen die 5% van hun inkomsten verkrijgen uit onconventionele olie en gas (zoals schaliegas, schalieolie en teerzanden).
- Ondernemingen die 5% van hun inkomsten verkrijgen uit olie- en gasexploratie en -productie in Arctische zeegebieden.
- Ondernemingen die pijpleidingbeheerder zijn en die in belangrijke mate betrokken zijn bij het transport van teerzand.

II. Diversiteit en inclusie

Bij Knab beseffen we ons dat ons personeel uit alle hoeken van de samenleving komt. Wij willen dat iedereen met een gerust hart zichzelf kan zijn op het werk, zonder bang te hoeven zijn voor vervelende opmerkingen of discriminatie.

Onze benadering van diversiteit en inclusie is erop gericht onze cultuur te ondersteunen en te verrijken, werknemersparticipatie aan te moedigen, de doeltreffendheid van de organisatie te verbeteren, en de waarden van onze klanten beter te begrijpen. Met deze benadering wordt ook uitvoering gegeven aan onze gedragscode, doordat mensen in een wereldwijd opleidingsprogramma bewust worden gemaakt van onze onbewuste vooroordelen en er persoonlijk op worden aangesproken om de werkplek inclusiever te maken.

Deze overtuigingen komen terug in SDG 5, waarin landen worden opgeroepen gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes te bereiken. Zij worden ook buiten onze eigen activiteiten toegepast, omdat wij proberen ondernemingen door middel van actief aandeelhouderschap ertoe te bewegen vergelijkbare praktijken op het gebied van diversiteit en inclusie in te voeren. Binnen ons actief aandeelhouderschap richten wij onze aandacht op diversiteit in de raad van bestuur als belangrijk thema waarop ondernemingen vorderingen moeten kunnen laten zien en als weerspiegeling van de bredere benadering van de onderneming op het gebied van diversiteit en inclusie.

5.II.1 Parameters diversiteit & inclusie

Om onze vorderingen met betrekking tot dit voor ons belangrijke thema te volgen, worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd
Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd

III. Biodiversiteit

Biodiversiteit vormt het fundament van alles dat ons en onze samenleving in stand houdt. Onder biodiversiteit wordt over het algemeen verstaan de totaliteit van soorten en ecosystemen van een regio. Permanent verlies van biodiversiteit vormt een van de grootste systeemrisico's voor al het leven op aarde en dus ook voor de samenleving, de economie en financiële instellingen.

Het beperken van het verdwijnen van de biodiversiteit op onze planeet is een grote wereldwijde uitdaging. De uitdaging komt tot uiting in SDG 14, waarin landen worden opgeroepen om oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen te behouden en duurzaam te gebruiken. In SDG 15, wordt beoogd dat ecosystemen op het vasteland worden beschermd, hersteld en bevorderd, bossen en wouden duurzaam worden beheerd, woestijnvorming wordt bestreden, landdegradatie wordt gestopt en teruggedraaid, en het verlies aan biodiversiteit een halt wordt toegeroepen.

Knab is van mening dat overheden, ondernemingen en beleggers de verantwoordelijkheid hebben om voor de natuur, het milieu en waterbronnen te zorgen en de biodiversiteit te behouden. Wij verwachten van ondernemingen dat zij alle mogelijke maatregelen treffen met betrekking tot deze thema's (ondermeer door gevaarlijk afval te minimaliseren).

In overeenstemming met onze overtuigingen over deze thema's hebben wij ons aan het volgende initiatief gecommitteerd:

Extern initiatief	Beschrijving	Ons actieplan
<p><i>Finance for Biodiversity Pledge</i></p>	<p>A.s.r. is ondertekenaar van de <i>Finance for Biodiversity Pledge</i>. Daarin hebben wij ons ertoe verbonden om uiterlijk in 2024 een aantal maatregelen te nemen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samenwerken en kennis delen met andere beleggers over beoordelingsmethoden, parameters op het gebied van biodiversiteit, doelstellingen en financieringsbenaderingen voor een positief effect; • de dialoog met ondernemingen aangaan om hun negatieve effecten op de biodiversiteit te verminderen en hun positieve effecten op de biodiversiteit te vergroten; 	<p>Wij onderzoeken nog op welke manier wij de vereisten van de Finance for Biodiversity Pledge het beste kunnen integreren in onze besluitvorming en rapportage over beleggingen.</p> <p>Wij houden in ons jaarlijkse screeningproces al rekening met toeleveringsrisico's op het vlak van biodiversiteit en gaan in het kader van ons actief aandeelhouderschap met ondernemingen in gesprek over een breed scala aan biodiversiteitskwesties.</p>

Extern initiatief	Beschrijving	Ons actieplan
	<ul style="list-style-type: none"> doelstellingen vaststellen om de positieve effecten van onze beleggingen op de biodiversiteit van onze planeet te vergroten en de negatieve effecten daarvan op de biodiversiteit te verminderen; jaarlijks rapporteren over de positieve/negatieve effecten van onze beleggingen op de biodiversiteit van onze planeet. 	

5.III.1 Parameters biodiversiteit

Om onze vorderingen met betrekking tot dit voor ons belangrijke thema te volgen, worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben
Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde
Aandeel gevaarlijk afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde

5.III.2 Uitsluitingen biodiversiteit

Om de ongunstige effecten met betrekking tot biodiversiteit gedeeltelijk te beperken, sluiten wij uit van ons beleggingsuniversum:

- Ondernemingen die 5% of meer van hun inkomsten verkrijgen uit de productie en/of distributie van palmolie.
- Ondernemingen die bossen beheren waarvan 75% of minder FSC-gecertificeerd is.
- Ondernemingen die 50% of meer van hun inkomsten verkrijgen uit nucleaire energie-gerelateerde activiteiten

IV. Gezondheid en welzijn

Goede gezondheid en welzijn hangen met elkaar samen. Dit komt terug in SDG 3, waarmee wordt beoogd een goede gezondheid en welzijn voor iedereen te verzekeren. Knab erkent dat gezondheid en welzijn effect hebben op haar klanten en de samenleving als geheel. Zo zorgen verbeteringen in de geneeskunde ervoor dat mensen gemiddeld langer leven en op latere leeftijd extra behoeften ontwikkelen. Dit brengt extra verantwoordelijkheden met zich mee voor de samenleving in het algemeen, maar ook voor Knab.

Knab is van mening dat alle ondernemingen een belangrijke rol spelen bij het waarborgen van een goede gezondheid en welzijn. Dit omvat vele aspecten, waaronder bredere toegang tot betaalbare gezondheidszorg bieden en ervoor zorgen dat we in een schone en duurzame omgeving leven, goede arbeidsomstandigheden bieden, voorkomen dat mensen verslaafd raken (onder meer aan gokken) en in criminele netwerken terechtkomen (o.a. witwassen van geld), en beleid implementeren waarmee werknemers gestimuleerd worden om een actieve en gezonde levensstijl te volgen.

In overeenstemming met deze overtuigingen heeft Knab zich aan het volgende initiatief gecommitteerd.

Extern initiatief	Beschrijving	Ons actieplan
<p><i>Access to Medicine Index (ATMI)</i></p>	<p>A.s.r. heeft in 2018 de <i>Access to Medicine Index Investor Statement</i> ondertekend. Daarin hebben wij ons ertoe verbonden een aantal maatregelen te nemen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • erkennen dat het bieden van toegang tot geneesmiddelen van wezenlijk belang kan zijn voor het creëren van waarde voor aandeelhouders op de lange termijn, en een relevante overweging kan zijn bij het vormen van een standpunt over ondernemingen in de farmaceutische sector; • de door de <i>Access to Medicine Index</i> gegenereerde analyse evalueren en in aanmerking nemen wanneer dit passend is binnen onze due diligence met betrekking tot beleggingen; • input leveren voor de ontwikkeling van de <i>Access to Medicine Index</i> om ervoor te zorgen dat het beleggingsperspectief daarin in aanmerking wordt genomen en relevant blijft voor het debat over de verbetering van de toegang tot geneesmiddelen. 	<p>Wij hebben met onze steun voor de <i>Access to Medicine Investor Statement</i> publiekelijk het belang van het bevorderen van toegang tot geneesmiddelen erkend en nemen de kwestie mee in ons prioriteringsproces wanneer wij ons jaarlijkse plan actief aandeelhouderschap opstellen (zie hoofdstuk 7).</p> <p>Wij gaan actief met ondernemingen de dialoog aan over dit thema, ook tijdens de coronapandemie, zodat levensreddende geneesmiddelen en medicijnen wereldwijd eerlijk toegankelijk zijn.</p> <p>Wij vragen bedrijven actief deel te nemen aan het gegevensverzamelings- en verificatieproces voor de <i>Access to Medicine Index</i> en open te zijn over hun ATMI-prestaties.</p>

5.IV.2 Parameters gezondheid en welzijn

Het effect van onze beleggingen op gezondheid en welzijn monitoren is een uitdaging en blijft momenteel grotendeels kwalitatief. Onze actieve deelname aan sectorinitiatieven als de ATM Index geeft ons echter inzicht in de kennis over dit onderwerp en biedt ons referentie-informatie die als nuttig uitgangspunt kan dienen om invloed uit te oefenen op ondernemingen waarin is belegd en hun vorderingen te volgen.

5.IV.3 Uitsluitingen gezondheid en welzijn

Om de ongunstige effecten met betrekking tot gezondheid en welzijn gedeeltelijk te beperken, sluiten wij uit van ons beleggingsuniversum:

- Ondernemingen die inkomsten verkrijgen uit de productie en distributie van tabak.
- Ondernemingen die inkomsten verkrijgen met activiteiten gelieerd aan de gokindustrie

V. Mensenrechten

Met de ondertekening van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in 1948 werden de mensenrechten onderdeel van het internationale recht en werd de basis gelegd voor een eerlijkere en rechtvaardigere wereld in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog. In lijn met deze verklaring is Knab van mening dat alle overheden en ondernemingen de verantwoordelijkheid hebben om de vrijheden en rechten van alle mensen te respecteren en te beschermen. Deze verantwoordelijkheid komt ook terug in SDG 16, dat tot doel heeft vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling te bevorderen, toegang tot rechtspraak voor iedereen te verzekeren en op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit te bouwen.

Met het oog op deze verantwoordelijkheid moeten overheden en ondernemingen ervoor waken dat met hun activiteiten geen mensenrechtenschendingen worden veroorzaakt of hieraan wordt bijgedragen. Voor ondernemingen geldt dat zij mensenrechtenschendingen die rechtstreeks door hun activiteiten, producten en/of diensten worden veroorzaakt, moeten voorkomen dan wel herstellen.

Voor de toepassing van dit RI Beleid verwijst Knab hierbij naar alle soorten mensenrechten, met inbegrip van (zonder daartoe beperkt te zijn) burgerrechten, politieke rechten, sociale en economische rechten, culturele rechten, de rechten van minderheden, de rechten van vrouwen en de rechten van kwetsbare groepen, zoals kinderen en autochtone bevolkingsgroepen.

Wapens

Knab is een voorstander van vrede en is van mening dat leven in vrede en vrijheid fundamentele mensenrechten zijn. Knab erkent echter wel dat het gebruik van bepaalde soorten wapens onvermijdelijk is om internationaal aanvaarde doelstellingen te bereiken en in stand te houden, zoals vredeshandhaving, veiligheid en humanitaire missies.

Bovendien erkent Knab dat elke soevereine staat het recht heeft om de vrede en veiligheid te bewaren. Voorkomen is het allerbeste, maar er kunnen zich situaties voordoen waarin wapens nodig zijn om een oorlog af te wenden en stabiliteit te bevorderen. Er bestaat echter

een aanzienlijk risico dat wapens en de handel daarin tot gevolg hebben dat vernietiging in de hand wordt gewerkt, gewapende conflicten ontstaan of langer voortduren, schade wordt berokkend aan burgers en mensenrechten worden geschonden.

Knab acht de productie en het gebruik van controversiële wapens die een willekeurig en onevenredig effect hebben op de burgerbevolking (bijv. massavernietigingswapens) onaanvaardbaar. De gevolgen van deze controversiële wapens zijn vaak nog vele jaren na afloop van het gewapende conflict voelbaar.

Het voorkomen van controversiële internationale wapenhandel is vastgelegd in het VN-Wapenhandelsverdrag, dat in december 2014 in werking is getreden. Knab erkent dat de primaire verantwoordelijkheid voor de handhaving van het VN-Wapenhandelsverdrag bij overheden ligt en houdt ondernemingen met een verhoogd risico op dit vlak nauwlettend in de gaten (en gaat waar nodig met die ondernemingen het gesprek aan). Knab zet zich tot het uiterste in om te voorkomen dat zij belegt in ondernemingen waarvan bekend is dat deze wapens leveren aan landen waarvoor een wapenembargo van de VN-Veiligheidsraad, de Verenigde Staten of de Europese Unie geldt.

5.V.1 Parameters mensenrechten

Om onze vorderingen met betrekking tot dit voor ons belangrijke thema te volgen, worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
Blootstelling aan controversiële wapens (landmijnen, clustermunitie)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht
Ontbreken van een mensenrechtenbeleid	Aandeel beleggingen in entiteiten zonder mensenrechtenbeleid

5.V.2 Uitsluitingen mensenrechten

Om de ongunstige effecten met betrekking tot mensenrechten gedeeltelijk te beperken, beleggen wij niet in enige vorm van overheidsschuld (bijv. staatsobligaties) van landen die systematisch mensenrechten schenden (op basis van de 'Not Free' classificatie van landen door Freedom House) of van een land waarvan de regering onder een wapenembargo van de VN-Veiligheidsraad, de Verenigde Staten of de Europese Unie of onder een ander relevant multilateraal wapenembargo valt.

Daarnaast sluiten wij van ons beleggingsuniversum uit:

- Ondernemingen die betrokken zijn bij de ontwikkeling, de productie en het onderhoud van, en de handel in:
  - landmijnen;
  - biologische of chemische wapens;
  - nucleaire wapens;
  - clustermunitie;
  - munitie met verarmd uranium;
  - brandwapens met witte fosfor;
  - kernwapensystemen.
- Ondernemingen die belangrijke en specifieke onderdelen voor controversiële wapens, zoals hiervoor vermeld, produceren of ontwikkelen, of essentiële diensten voor het gebruik daarvan leveren.
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel naar landen:
  - waarvoor een wapenembargo van de VN-Veiligheidsraad, de Verenigde Staten of de Europese Unie of een ander relevant multilateraal wapenembargo geldt;
  - die in een oorlogsgebied liggen; en/of
  - die gelden als risicolanden waarvoor de Nederlandse overheid een 'vermoeden van weigering' hanteert bij de goedkeuring van exportvergunningen.
- Alle Russische en Wit-Russische ondernemingen.
- Overheidsschuld (bijv. staatsobligaties) van landen die worden beschouwd als zeer corrupt als aangegeven door de Corruption Perception Index van Transparency International (uitsluiting bij score lager dan 30).
- Overheidsschuld (bijv. staatsobligaties) van landen met een slechte ecologische performance ten aanzien van het bereiken van doelen uit het klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals (SDG's), welke gemeten wordt aan de hand van vier SDG's: SDG no 7 (Betaalbare en duurzame energie), SDG no 13 (Klimaatactie), SDG no 14 (Leven in het water) en SDG no 15 (Leven op het land) (uitsluiting bij een score van 50 of lager).

6. Goed bestuur

Goed ondernemingsbestuur, ook wel governance genoemd, is van essentieel belang om op de lange termijn succesvol te kunnen zijn en zeker te stellen dat de onderneming waarde creëert voor alle belanghebbenden, met inbegrip van aandeelhouders. Voor de toepassing van dit RI Beleid heeft Knab vijf aandachtsgebieden voor governance vastgesteld: belastingen, corruptie, transparantie, beloning van bestuurders en arbeidsrechten.

Belastingen

Aangezien belastingbetaling een verantwoordelijkheid van elke onderneming is, verwachten wij van ondernemingen dat zij belasting betalen in de landen waarin zij activiteiten ontplooiën. In dit verband verwijzen wij bij onze activiteiten op het gebied van actief aandeelhouderschap naar het OESO-raamwerk inzake grondslaguitholling en winstverschuiving (BEPS), waarin belastingontwijkingsstrategieën worden beschreven waarmee wordt geprofiteerd van leemtes en discrepanties in de fiscale regelgeving om zo winsten op kunstmatige wijze te verschuiven naar landen met een laag belastingtarief of met een belastingtarief van nul.

Corruptie

Een golf van integriteitsschandalen bij ondernemingen over de hele wereld heeft het vertrouwen van beleggers, klanten, werknemers en de maatschappij geschaad. Ondernemingen leren dat zij erop kunnen worden aangesproken wanneer zij onvoldoende oog hebben voor het handelen van hun werknemers, vertegenwoordigers en gelieerde ondernemingen. Knab verwacht van de ondernemingen waarin zij belegt dat zij hoge integriteitsnormen stellen en vrij van corruptie opereren. Alle ondernemingen, hoe groot of klein ook, zijn kwetsbaar voor corruptie. Wanneer ondernemingen er niet in slagen corruptie in elke vorm doeltreffend te bestrijden, kan dit tot ernstige risico's en reputatieschade leiden.

Transparantie

De kern van goede governance is de overtuiging dat belanghebbenden op de hoogte moeten worden gehouden van de belangrijke activiteiten en toekomstplannen van de onderneming en de risico's van haar bedrijfsstrategie. Knab moedigt de ondernemingen waarin zij belegt daarom aan om transparant te zijn over hun activiteiten en bereid te zijn duidelijke en objectieve informatie aan aandeelhouders en andere belanghebbenden te verstrekken. Deze informatie moet nauwkeurig zijn en tijdig worden verstrekt, zodat beleggers en andere belanghebbenden zich een duidelijk beeld kunnen vormen van de financiële positie van de onderneming en het effect dat de onderneming heeft op de samenleving en het milieu. Ondernemingen moeten er ook voor zorgen dat informatie over de rollen en verantwoordelijkheden van directieleden en managers algemeen beschikbaar wordt gesteld, zodat aandeelhouders hen ter verantwoording kunnen roepen.

Ook verwachten wij van de ondernemingen waarin wij beleggen dat zij integraal en in verband met de bedrijfsstrategie van de onderneming verslag doen van duurzaamheidsrisico's en ongunstige effecten. In het verslag moet alle relevante economische, sociale, bestuursgerelateerde en ecologische informatie worden opgenomen die een positief of negatief effect kan hebben op aandeelhouders en andere belanghebbenden.

Met deze informatie kunnen wij betere beleggingsbeslissingen nemen, ook met het oog op onze lange beleggingshorizon.

Beloning van bestuurders

Knab is van mening dat de beloningspakketten van bestuurders zodanig moeten worden gestructureerd dat ze aansluiten bij de belangen van bestuurders, beleggers en de maatschappij op de langere termijn. De beloning van bestuurders moet gericht zijn op optimalisatie van financiële resultaten en duurzaam gedrag bevorderen zonder daarbij systeemrisico's te veroorzaken of verergeren die de langetermijnbelangen van beleggers zouden kunnen schaden. In het ideale geval verbinden alle ondernemingen belangrijke ESG-parameters, alsmede andere prestatiecriteria, aan de beloning van bestuurders.

Arbeidsrechten

Onder arbeidsrechten wordt verstaan: vrijheid van vereniging, daadwerkelijke erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen, het elimineren van alle vormen van discriminatie op het gebied van werk, het elimineren van alle vormen van dwangarbeid, en de daadwerkelijke uitbanning van kinderarbeid. Van arbeidsrechten kan gezegd worden dat ze ook rechtstreeks effect hebben op de doelen van SDG 1 om armoede te beëindigen en SDG 8 om aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen te bevorderen.

Knab verwacht van ondernemingen dat zij ernaar streven goede arbeidsomstandigheden te bieden door arbeidsrechten te beschermen en een productieve, veilige, gezonde en intimidatievrije werkomgeving te bevorderen.

Voor de analyse van ondernemingen en hun beleid en praktijken op het gebied van arbeidsrechten achten wij de volgende aspecten van belang: leefbaar loon, werktijden, veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, vrijheid van vereniging alsmede de uitbanning van dwang- en kinderarbeid.

In overeenstemming met onze overtuigingen over arbeidsrechten hebben wij ons aan het volgende initiatief gecommitteerd:

Extern initiatief	Beschrijving	Status
<p><i>Platform Living Wage Financials (PLWF)</i></p>	<p>Knab heeft zich in 2020 aangesloten bij het <i>Platform Living Wage Financials</i> om iets te doen aan het probleem dat veel ondernemingen geen leefbaar loon betalen in de wereldwijde toeleveringsketens.</p> <p>Daarin hebben wij ons ertoe verbonden een aantal maatregelen te nemen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de dialoog aangaan met ondernemingen over het invoeren van leefbaar loon in hun gehele wereldwijde toeleveringsketen; • het initiatief ondersteunen met onze expertise en mankracht. 	<p>Wij zijn actief lid van de Garment & Retail-werkgroep.</p> <p>Wij dragen bij aan de verdere ontwikkeling van de dialogen en beoordelingen volgens de methodologie voor de beoordeling van leefbaar loon.</p> <p>Wij wonen regelmatig plenaire vergaderingen van de PLWF bij en nemen er actief aan deel.</p>

I. Monitoren van goed bestuur

Wij hebben een jaarlijks proces ontwikkeld en ingevoerd om vast te stellen welke ondernemingen normen op het gebied van goed bestuur schenden of dreigen te schenden. Op dit proces, dat zich richt op beursgenoteerde (schuld- en aandelen)beleggingen van ondernemingen, wordt toegezien door de ESG Committee van Knab. Wanneer er gegevens beschikbaar zijn over niet-beursgenoteerde beleggingen van ondernemingen, nemen wij deze beleggingen ook mee in ons screeningproces.

Ons proces is gebaseerd op het due diligence proces dat wordt beschreven in de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen². Het begint met een jaarlijks identificatieproces, waarin wij beleggingen controleren op naleving van wereldwijde normen (bijv. de beginselen van het VN Global Compact, de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, of de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen) en relevante internationale verdragen en afspraken. Wij proberen niet alleen vast te stellen welke ondernemingen nu al niet aan de wereldwijde normen voldoen, maar ook welke ondernemingen de wereldwijde normen dreigen te schenden. Hierdoor kunnen wij zo nodig maatregelen nemen om (potentiële) ongunstige effecten te voorkomen en te beperken of slecht bestuur aan te pakken.

Ons screeningproces is er ook op gericht vast te stellen of de ondernemingen waarin wij beleggen ecologische en sociale controverses hebben veroorzaakt, daaraan hebben bijgedragen, of daarmee in verband worden gebracht. In het kader van onze controversescreening proberen wij te beoordelen hoe ernstig de betreffende controverses zijn (zowel voor de wereld als voor onze belegging) en vast te stellen hoe de situatie rondom de controverse zich in de toekomst waarschijnlijk verder zal ontwikkelen.

Wij blijven ons jaarlijkse screeningsproces voortdurend ontwikkelen naarmate nieuwe en betere gegevens beschikbaar komen, waardoor wij de vereisten van het due diligenceproces van de OESO steeds nauwkeuriger kunnen toepassen. Zo hebben wij ons screeningproces de afgelopen jaren uitgebreid om potentiële of daadwerkelijke risico's in de toeleveringsketens van de ondernemingen waarin wij beleggen te identificeren.

Bij de uitvoering van het jaarlijkse screeningproces maken wij gebruik van externe ESG-onderzoeksbureaus die beoordelen in hoeverre een bepaalde onderneming voldoet aan wereldwijde normen, verdragen en standaarden en aan de hand van een grote hoeveelheid verschillende ESG-gegevens en -criteria alle controverses classificeert waarmee een onderneming te maken kan krijgen. Dit onderzoek dient als uitgangspunt voor ons identificatieproces en wij voeren daarop verdere analyses en beoordelingen uit.

---

² OESO (2017), Responsible business conduct for institutional investors: Key considerations for due diligence under the OECD Guidelines for Multinational Enterprises – <https://mneguidelines.oecd.org/RBC-for-Institutional-Investors.pdf>

II. Parameters goed bestuur

Om onze vorderingen in de verwezenlijking van goed bestuur te volgen, worden de volgende indicatoren gemeten en gerapporteerd, onder voorbehoud van beschikbaarheid van betrouwbare gegevens:

Indicator ongunstige effecten	Parameter
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen
Ontbreken van procedures en compliance mechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen kunnen worden aangepakt
Gemiddelde score inkomensongelijkheid	De inkomensverdeling en de economische ongelijkheid onder de deelnemers in een bepaalde economie, met inbegrip van een kwantitatieve indicator die nader wordt uitgelegd in de kolom 'toelichting'

IV. Uitsluitingen goed bestuur

In hoofdstuk 27.I beschrijven wij ons screeningsproces waarmee wij vaststellen welke ondernemingen de normen van goed bestuur mogelijk niet in acht nemen. De ondernemingen die tijdens dit proces worden geïdentificeerd, worden meegenomen in ons jaarlijkse dialoogprogramma, waarbij wij de analyses en data van externe partijen die potentiële en daadwerkelijke schendingen hebben vastgesteld, proberen te verifiëren en ook proberen inzicht te krijgen over de wijze waarop ondernemingen deze schendingen aanpakken.

Wij hanteren een maximumperiode van één jaar voor engagement met ondernemingen waarvan is vastgesteld dat zij wereldwijde normen niet in acht nemen, en drie jaar voor ondernemingen waarvan is vastgesteld dat zij normen dreigen te schenden. Na deze periode worden de betreffende ondernemingen van ons beleggingsuniversum uitgesloten en aan onze Uitsluitingenlijst toegevoegd, tenzij wij vaststellen dat de onderneming voldoende maatregelen heeft genomen om de vastgestelde daadwerkelijke of potentiële schendingen aan te pakken. De uiteindelijke beslissing om deze ondernemingen uit te sluiten wordt genomen door de ESG Committee van a.s.r..

7. Aanpak duurzaamheidsrisico's, ongunstige effecten en goed bestuur

I. Dialoog

Wij zijn ten volle overtuigd van het belang van actief aandeelhouderschap met betrekking tot onze beleggingen. Daarmee bedoelen we dat we onze invloed als belegger in obligaties en aandelen gebruiken om positieve veranderingen in de wereld teweeg te brengen. Dit doen we door een dialoog aan te gaan met ondernemingen waar wij (potentiële) ongunstige effecten, duurzaamheidsrisico's en/of slechte governance hebben geconstateerd. Deze dialoog biedt ons de gelegenheid onze bevindingen onder de aandacht te brengen, de bedrijfsleiding over onze zorgen te informeren, en te pleiten voor veranderingen die volgens ons in de onderneming zouden moeten worden doorgevoerd.

Wij zijn van mening dat actief in gesprek gaan met ondernemingen om hun ESG-prestaties en gedrag als onderneming te verbeteren vaak doeltreffender is dan ze uit te sluiten van ons beleggingsuniversum. Wat betreft de normen die wij hanteren bij onze gesprekken met ondernemingen waarin is belegd, houden wij rekening met de *Nederlandse Stewardship Code* en de *Principles for Responsible Investment* van de Verenigde Naties.

Onze engagement is gericht op beleggingen in vastrentende waarden en beursgenoteerde aandelen van naamloze vennootschappen. De ESG Committee van a.s.r. ziet toe op de implementatie van het plan actief aandeelhouderschap van Knab, waarin ook de engagementactiviteiten van Knab zijn meegenomen. Knab werkt voor de uitvoering van haar engagement samen met een aangewezen vermogensbeheerder/fondsbeheerder (Aegon Asset Management), die van Knab aanwijzingen krijgt over de ondernemingen waarmee in gesprek moet worden gegaan en de onderwerpen die daarbij aan bod moeten komen.

Wij realiseren ons dat er enige tijd overheen kan gaan voordat een onderneming de door ons verlangde veranderingen doorvoert. Daarom gaan wij er meestal van uit dat ons engagement bij een onderneming zo'n drie tot vijf jaar in beslag zal nemen. Gedurende die tijd volgt de ESG Committee van Knab elk kwartaal de voortgang van het proces aan de hand van vooraf vastgestelde doelstellingen.

Een bredere dialoog met andere belanghebbenden, zoals vakbonden en niet-gouvernementele organisaties, kan ook deel uitmaken van onze engagementactiviteiten. Deelnemen aan samenwerkingsverbanden met andere gelijkgestemde beleggers kan soms de beste manier zijn om onze invloed te maximaliseren. Wij willen onze stem als belegger in de dialoog versterken door actief aan samenwerkingsplatforms deel te nemen, zoals Eumedion of de Institutional Investors Group on Climate Change.

Onze voorkeur is dat de dialoog met ondernemingen privé en vertrouwelijk blijft. Alleen zo kan er vrijelijk worden gesproken en kunnen onze zorgen hopelijk worden weggenomen. Niettemin rapporteren wij elk jaar uitgebreid over onze engagementactiviteiten. Hierbij zijn ook casestudies opgenomen.

7.1.1 Dialoog

Wij erkennen dat wij niet alle potentiële en daadwerkelijke ongunstige effecten, duurzaamheidsrisico's of slechte governance kunnen aanpakken en beperken. Om de risico's of de afbreuk die wordt gedaan of waaraan wordt bijgedragen door onze beleggingsbeslissingen op doeltreffende wijze te kunnen beperken, moeten wij onze inspanningen concentreren en prioriteiten stellen. Daarom stelt de ESG Committee van Knab elk jaar in het laatste kwartaal een plan actief aandeelhouderschap op.

In het plan actief aandeelhouderschap worden onder meer duidelijke doelstellingen en prioriteiten opgenomen voor de activiteiten van Knab op het gebied van actief aandeelhouderschap in het komende jaar. Daarbij gaat het onder meer om de soorten engagement waaraan prioriteit moet worden gegeven en de thema's waar tijdens de dialoog met ondernemingen waarin is belegd de meeste aandacht naar uit moet gaan.

Bij het vaststellen van doelen en prioriteiten voor het plan actief aandeelhouderschap neemt de ESG Committee van a.s.r. verschillende overwegingen in aanmerking, waaronder:

- minimumnormen die van Nederlandse beleggers worden verwacht, zoals de normen die zijn vastgelegd in het *Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord beleggen in de verzekeringssector*,
- ons Beleid verantwoord beleggen, en in het bijzonder de parameters die wij monitoren en de in dit RI Beleid opgenomen toezeggingen en doelstellingen; en
- de eisen en verwachtingen van diverse belanghebbenden, waaronder klanten, werknemers, regelgevers en niet-gouvernementele organisaties.

De ESG Committee van a.s.r. geeft standaard prioriteit aan activiteiten op het gebied van actief aandeelhouderschap die tot doel hebben duurzaamheidsrisico's en slechte governance aan te pakken en de afbreuk te beperken die door de beleggingsbeslissingen van Knab wordt gedaan of waaraan met die beslissingen wordt bijgedragen.

Voor elke dialoog wordt bij aanvang een specifieke doelstelling gesteld, die wordt geformuleerd aan de hand van de aanleiding voor de dialoog. Deze doelstellingen vloeien voort uit de ESG-kwestie die bij het onderzoeks- of screeningproces is vastgesteld, een besluit op een aandeelhoudersvergadering, of een norm die in dit RI Beleid is opgenomen. Aegon Asset Management neemt dan namens Knab contact op met de meest geschikte persoon binnen de onderneming om de kwestie mee te bespreken. Voor dit proces wordt een mijlpaalsysteem gebruikt om de engagement beter te kunnen volgen en daarover beter te kunnen communiceren:

- Mijlpaal 1 betekent dat de zorgen bij de onderneming zijn aangekaart.
- Mijlpaal 2 betekent dat de onderneming heeft gereageerd en dat het engagement is begonnen.
- Mijlpaal 3 is bereikt zodra er concrete stappen zijn gezet om onze zorgen weg te nemen, zoals een publieke toezegging.
- Mijlpaal 4 is pas bereikt zodra de engagementdoelstelling is bereikt.

In sommige gevallen wijzigt tijdens het engagement de beoordeling van a.s.r. vermogensbeheer, die dan (na overleg met de onderneming) kan besluiten vanwege de gewijzigde omstandigheden niet verder door te gaan met de dialoog. De dialoog wordt dan geclassificeerd als 'geen verdere actie vereist'.

A.s.r. vermogensbeheer legt engagementdoelstellingen en streefniveaus vast wanneer er een activiteit wordt gestart, waarna de vorderingen worden opgeslagen en gemeten in de eigen dialoogdatabase. Deze is gekoppeld aan relevante systemen en wordt doorlopend gedeeld met onderzoeks- en beleggingsteams.

7.1.2 Escalatieaanpak

Als engagement niet het gewenste resultaat oplevert, intensiveert a.s.r. vermogensbeheer de inspanningen. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door de frequentie van de communicatie te verhogen, door onze engagementinspanningen uit te breiden naar meerdere vertegenwoordigers van de onderneming, of door met andere beleggers samen te werken in een gezamenlijke engagement. Wanneer wij aandeelhouder zijn, kunnen wij ook stemrechten uitoefenen om in voorkomend geval tegen het bestuur te stemmen of een aandeelhoudersbesluit in te dienen.

Wij proberen over het algemeen ten minste drie en niet meer dan vijf jaar het gesprek te voeren met een onderneming voordat we besluiten het engagement te beëindigen en een verkoop van ons belang te overwegen. In sommige gevallen kunnen wij het engagement echter eerder beëindigen en ons belang verkopen. Bijvoorbeeld:

- wanneer verwacht wordt dat een onderneming niet aan onze normen zal voldoen vanwege de ernst van de schending of de fundamentele aard van haar bedrijf; of
- wanneer een onderneming die niet aan onze normen voldoet meer dan een jaar niet reageert op onze pogingen om met haar in contact te treden.

De ESG Committee van a.s.r. ziet toe op dit proces. Wanneer wij vaststellen dat verdere engagement waarschijnlijk geen verschil zal maken, bespreken we de belegging in detail om te bepalen welke vervolgstappen we het beste kunnen nemen. Uitgesloten ondernemingen worden aan het begin van elk kalenderjaar in onze Uitsluitingenlijst opgenomen.

II. Stemmen

Net als bij ons engagement gebruiken wij ons stemrecht als aandeelhouder om onze stem te laten horen en veranderingen te sturen. Wij stemmen volgens onze eigen stemrichtlijnen. Naast het inzetten van ons stemrecht om ons engagement te ondersteunen, steunen wij ook voorstellen van aandeelhouders die de waardecreatie op de lange termijn vergroten en duurzame bedrijfspraktijken bevorderen.

Gezien het grote aantal ondernemingen waarin wij wereldwijd beleggen, maken wij gebruik van een externe partij die namens ons stemt op aandeelhoudersvergaderingen.

Wij zijn volledig transparant over onze aanpak en publiceren algemeen beschikbare rapportages van elke stem die wij uitbrengen en de achterliggende redenen. Deze rapportages zijn te vinden op onze website. Ook geven wij elk jaar inzicht in onze stemactiviteiten op onze website. Hierbij worden ook casestudies en beknopte informatie over onze stemactiviteiten in het betreffende kalenderjaar beschreven.

7.II.1 Stemrichtlijnen

De onderliggende beginselen die wij toepassen bij het stemmen vinden hun oorsprong in de *Nederlandse Corporate Governance Code* (hierna: 'NCGC'), de *Nederlandse Stewardship Code* (de 'NSC'), de *EU-richtlijn Aandeelhoudersrechten II* en de *Sustainability Proxy Voting Guidelines* van ISS. In alle gevallen vindt implementatie plaats met inachtneming van deze codes en richtsnoeren en met goed rentmeesterschap.

Het stemmen wordt in de eerste plaats gedaan door a.s.r vermogensbeheer als primaire vermogensbeheerder/fondsbeheerder van Knab. In principe stemt Aegon Asset Management op alle vergaderingen van alle beursgenoteerde ondernemingen voor zover aandelen van deze ondernemingen in een van de portefeuilles van Knab worden gehouden. Op markten die aandelen blokkeren of in andere gevallen waarin het stemmen tijdens een specifieke vergadering te belastend wordt, kunnen wij afzien van stemming. Gezien het grote aantal ondernemingen waarin Knab wereldwijd belegt, wordt gebruikgemaakt van een externe partij, Institutional Shared Services (ISS), die namens Knab stemt. Bij de implementatie onderscheiden wij drie categorieën stemgerechtigde aandelen.

De eerste en grootste groep die wij onderscheiden zijn de aandelen van buitenlandse ondernemingen die worden gehouden in passief beheerde aandelenfondsen. Voor deze groep geeft ISS Knab stemadviezen op basis van het duurzaamheidsbeleid van ISS. Knab is niet verplicht deze adviezen op te volgen en kan anders stemmen (bijv. als het advies van ISS niet in het belang van Knab en haar klanten is).

Onze ervaring is dat het duurzaamheidsbeleid van ISS nauw aansluit bij ons RI Beleid en wij daardoor op een efficiënte en kostenbesparende manier op al onze aandelen kunnen stemmen. Naast alle traditionele onderwerpen op het gebied van goed bestuur wordt in dit beleid de nadruk gelegd op verantwoord ondernemen en ESG-voorstellen, zoals die over de thema's waaraan wij prioriteit hebben gegeven: klimaatverandering, inclusie en diversiteit, biodiversiteit, gezondheid en welzijn, en mensenrechten.

De tweede groep aandeelhoudersvergaderingen die wij onderscheiden zijn die van Nederlandse ondernemingen, waarbij wij willen voldoen aan de NCGC, de NSC en specifieke Nederlandse best practices, en daarom krijgen wij stemadviezen op maat op basis van specifieke regels die zijn vastgelegd in een stemimplementatiedocument. Voor onderwerpen waarin dit implementatiedocument niet voorziet of waarvoor geen specifieke criteria bestaan, is het stemadvies gebaseerd op het duurzaamheidsbeleid van ISS.

De derde en laatste groep betreft de intern (Aegon Asset Management) actief beheerde aandelenfondsen. Voor deze groep wordt alleen tijdens aandeelhoudersvergaderingen gestemd als wij 0,1% of meer van de uitstaande aandelen van de onderneming bezitten. Voor de vergaderingen waar wij stemmen worden gepaste regionale best practices gevolgd. Waar er geen duidelijke regionale best practices zijn, wordt aangehaakt bij internationale codes, zoals de *Principles of Corporate Governance van de G20/OESO*, de *Global Governance Principles* van het International Corporate Governance Network (ICGN) en de *Global Stewardship Principles*.

Voor Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen worden, in overeenstemming met de NSC ten aanzien van beursgenoteerde ondernemingen waarin is belegt, aandelen die onder

een aandelenuitleenregeling vallen ingetrokken om ons stemrecht te behouden. Daarnaast zullen wij ons bij een grotere shortpositie dan een longpositie van stemming onthouden.

Wanneer Knab overweegt gebruik te maken van het recht om een buitengewone aandeelhoudersvergadering bijeen te roepen of een aandeelhoudersbesluit in te dienen op een algemene vergadering van een Nederlandse beursgenoteerde onderneming, zal zij dit via haar aangewezen vermogensbeheerder/fondsbeheerder bespreken met het bestuur van de onderneming. In voorkomend geval zal de stem- en engagementstrategie in samenwerking met andere aandeelhouders worden uitgevoerd en zullen de standpunten van andere belanghebbenden eveneens in aanmerking worden genomen.

Wanneer Knab een besluit op een algemene vergadering steunt, zal Knab (of Aegon Asset Management namens Knab) aanwezig zijn om vragen over het besluit te beantwoorden. Als Knab tegen het bestuur stemt of zich van stemming onthoudt, zal zij op verzoek van het bestuur van de onderneming de redenen daarvoor toelichten.

7.II.2 Belangenconflicten

Er kan sprake zijn van belangenverstremgeling als wij beleggen in een onderneming die een zakelijke relatie met ons heeft, of als wij zowel obligaties als aandelen in dezelfde onderneming houden. In deze omstandigheden stellen wij het belang van onze klanten voorop. Wanneer zich een belangenconflict voordoet, gaan wij na waar onze fiduciaire verantwoordelijkheid ligt en nemen wij gepaste actie. Om mogelijke belangenconflicten te beperken, brengen wij geen stem uit op de aandelen die wij in a.s.r. houden. Algemeen gesproken streeft Knab ernaar daadwerkelijke en potentiële belangenconflicten te herkennen, te beheersen en weg te nemen.

7.II.3 Openbaarmaking en rapportage

Knab legt alle stemmen vast die namens haar zijn uitgebracht op aandeelhoudersvergaderingen. Deze informatie wordt online gepubliceerd op onze steminformatiewebsite en wordt voortdurend bijgewerkt.

III. Uitsluitingen

Hoewel wij overtuigd zijn van het belang van actief aandeelhouderschap van onze beleggingen en het aanwenden van onze invloed om een gedragsverandering te bewerkstelligen bij de ondernemingen waarin wij beleggen, is er nooit de garantie dat onze inspanningen vruchten zullen afwerpen.

Engagement levert vaak niet onmiddellijk resultaat op, en wij begrijpen dat sommige ondernemingen tijd nodig hebben om zich aan te passen. Ondernemingen geven soms geen gehoor aan onze oproepen, zijn niet bereid om de vereiste wijzigingen door te voeren, of vinden het lastig tekortkomingen aan te pakken binnen het tijdsbestek dat wij aanvaardbaar vinden. Bij zulke omstandigheden moeten wij als onderneming een keuze maken over hoe het beste verder te gaan, bijvoorbeeld door ons belang in de onderneming te verkopen en/of de onderneming aan onze Uitsluitingenlijst toe te voegen.

Ook kiezen wij ervoor in bepaalde ondernemingen en landen überhaupt niet te beleggen, omdat ze naar onze mening ernstige afbreuk doen aan mensen en/of de planeet of daaraan bijdragen. Bij ondernemingen ligt de reden voor deze uitsluitingen vaak in de producten en diensten die ze aanbieden. Bij landen houdt uitsluiting meestal verband met mensenrechtenschendingen of vergelijkbare schendingen van wereldwijde normen. Deze uitsluitingen worden in hoofdstuk 5 beschreven onder elk van de thema's waaraan wij met betrekking tot ongunstige effecten prioriteit geven.

Wanneer een uitgevende instelling aan onze Uitsluitingenlijst wordt toegevoegd, kan niet meer worden belegd in effecten van die uitgevende instelling. Wij streven er standaard naar bestaande aandelenbeleggingen in een nieuw uitgesloten onderneming binnen een termijn van drie jaar te verkopen. Voor vastrentende beleggingen in een nieuw uitgesloten onderneming of land kunnen wij de beleggingen tot de vervaldatum aanhouden, maar zullen wij actief proberen deze beleggingen doorlopend te verkopen.

Een volledig overzicht van alle ondernemingen en landen die wij uitsluiten van onze beleggingen, inclusief de reden waarom wij ze uitsluiten, is te vinden in onze Uitsluitingenlijst. De Uitsluitingenlijst wordt jaarlijks samengesteld aan de hand van het breedst beschikbare informatie die door onze gespecialiseerde ESG-gegevensaanbieders wordt aangeboden. Aangezien we afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van goede onderzoeksgegevens, is de lijst geen volledige weergave van alle uitgevende instellingen die uitgesloten activiteiten ontplooiën. Onze Uitsluitingenlijst geldt niet voor beleggingen in op een index gebaseerde derivaten, zoals futures of opties, of gestructureerd krediet.

IV. Fondsen van derden

Wanneer er in fondsen van externe beleggingsbeheerders wordt belegd, moet er due diligence plaatsvinden om te beoordelen of de afzonderlijke fondsen voldoen aan de vereisten van het Beleid verantwoord beleggen. Er mag alleen gebruik worden gemaakt van fondsen die overeenkomstig de vereisten van dit RI Beleid worden beheerd.

Bij activa die binnen het bereik van onze in hoofdstuk 8 genoemde doelstellingen op het gebied van duurzaam beleggen vallen moet tijdens het due diligence proces ook worden beoordeeld of de in hoofdstuk 8 genoemde beleggingen voldoende worden onderscheiden en aandacht krijgen in de onderliggende beleggingsstrategie en -procedure.

In het kader van onze voorafgaande toetsing aan de vraag of individuele vermogensbeheerder/fondsbeheerders in staat zijn om de vereisten van dit RI Beleid toe te passen, nemen wij het volgende in aanmerking:

- **ESG-integratie:** Bestaat er een ontwikkelde aanpak voor de integratie van ESG-factoren in het beleggingsproces die aansluit bij de vereisten van het Beleid verantwoord beleggen?
- **Actief aandeelhouderschap:** Laat de vermogensbeheerder/fondsbeheerder zien dat hij zich inzet voor actief aandeelhouderschap, engagement en stemmen en handelt hij in dat kader op een manier die aansluit bij het Beleid verantwoord beleggen?
- **Uitsluitingen:** Kan de vermogensbeheerder/fondsbeheerder alle beleggingen uitsluiten die op de uitsluitingenlijst van Knab staan?
- **PRI:** Heeft de vermogensbeheerder/fondsbeheerder de *Principles for Responsible Investment* van de Verenigde Naties ondertekend of onderschrijft hij aantoonbaar vergelijkbare beginselen?
- **Transparantie:** Brengt de vermogensbeheerder/fondsbeheerder regelmatig verslag uit over zijn activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen?

Van externe vermogensbeheerder/fondsbeheerders wordt verwacht dat zij Knab in kennis stellen van alle wezenlijke wijzigingen in hun aanpak en/of beleid op het gebied van verantwoord beleggen.

Wijzigingen in het Beleid verantwoord beleggen zullen waar mogelijk tijdig aan de externe beheerders worden meegedeeld en toegepast. Wanneer het niet mogelijk is de nieuwe vereisten van dit RI Beleid toe te passen, zal Knab haar belegging in het externe fonds opnieuw beoordelen en bepalen of het nog steeds passend is om in dat fonds te blijven beleggen.

8. Beleggen voor een duurzamere wereld

Wij zijn van mening dat we meer moeten doen dan alleen proberen te voorkomen dat we met onze beleggingsbeslissingen afbreuk doen. Wij vinden dat wij daarnaast ook actief moeten bijdragen aan een betere en duurzamere wereld en dat wij moeten proberen met onze beleggingen positieve veranderingen in gang te zetten.

Er zijn verschillende manieren waarop wij denken dit te kunnen doen. Zo kunnen wij onze fondsmanager vragen zijn invloed als belegger aanwenden om met ondernemingen in gesprek te gaan over allerlei kwesties op het gebied van duurzaamheid en ervoor pleiten dat zij uitgebreide plannen opstellen om zaken als bijvoorbeeld klimaatverandering of toegang tot geneesmiddelen aan te pakken. Wij kunnen ook zelf actief op zoek gaan naar beleggingen die de kwaliteit van leven van mensen helpen te verbeteren of het milieu helpen te beschermen door bijvoorbeeld de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en deze eisen opnemen in de vermogensbeheer overeenkomst met a.s.r..

Om ons te helpen onze ambitie te bereiken en onze doelstellingen concreter te maken voor aangewezen vermogensbeheerder/fondsbeheerders hebben wij een aantal beleggingsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid afgesproken. Deze worden in de rest van dit hoofdstuk uiteengezet en zullen worden bijgewerkt wanneer wij in de toekomst nieuwe doelstellingen op het gebied van duurzaamheid afspreken.

De eerste stap in ons proces is het identificeren van beleggingen die een positief effect op de wereld kunnen hebben. Dit doen wij aan de hand van ESG-factoren, waarmee wij ons een beeld vormen van het duurzaamheidsprofiel van een belegging. Daarmee kunnen wij vaststellen welke beleggingen oplossingen bieden voor de vele duurzaamheidsuitdagingen waarvoor onze samenleving zich gesteld ziet en zodoende bijdragen aan een duurzamere wereld.

Wij zijn van mening dat beleggen voor een duurzamere wereld inhoudt dat wordt belegd in economische activiteiten die bijdragen aan een ecologische doelstelling, zoals het beperken van klimaatverandering, of een sociale doelstelling, zoals inclusie, mits met de beleggingen geen ernstige afbreuk wordt gedaan aan andere ecologische en sociale doelstellingen. Voor beleggingen in ondernemingen geldt dat deze ondernemingen ook praktijken op het gebied van goed bestuur moeten volgen.

In de volgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de manier waarop Knab in het kader van deze brede definitie, waaronder verschillende soorten beleggingen en economische activiteiten kunnen vallen, beleggingen selecteert.

I. Beleggingen voor eigen boek

8.1.1 Selectie van beleggingen voor een duurzamere wereld

Voor het beleggingen voor eigen boek willen wij in een beleggingskader vastleggen in de beheersovereenkomst die kan bijdragen aan een duurzamere wereld. Daartoe moeten wij het duurzaamheidsprofiel kunnen beoordelen van de verschillende soorten activa waarin wij kunnen beleggen. Op die manier kunnen wij dan weloverwogen keuzes maken op basis van inzicht in de manier waarop de belegging effect kan hebben op mens en milieu.

Voor de volgende vermogenscategorieën en soorten beleggingen hebben wij al eigen beoordelingskaders ontwikkeld:

- ondernemingen en projecten;
- staatsschuld.

Wij willen samen met onze aangewezen vermogensbeheerder/fondsbeheerders passende beoordelingskaders ontwikkelen voor de overige vermogenscategorieën waarin wij kunnen beleggen. Dit zal echter tijd vergen en in zekere mate afhangen van de beschikbaarheid van geschikte gegevens om in onze analyse te gebruiken. Wij zullen dit RI Beleid aanvullen met informatie over nieuwe beoordelingskaders zodra deze klaar zijn en intern zijn goedgekeurd voor gebruik voor beleggingen voor eigen boek.

A. Ondernemingen en projecten

Wij zijn van mening dat er bij het vaststellen van het duurzaamheidsprofiel van een onderneming of project een analyse moet worden uitgevoerd om vast te stellen wat de onderneming of het project produceert (de producten en diensten) en op welke manier dat gebeurt (de bedrijfsvoering). Door met beide factoren rekening te houden, is het in onze ogen mogelijk om ondernemingen en projecten te identificeren die op lange termijn groeipotentieel bieden op een manier die duurzaam is voor mens en milieu. Omgekeerd maakt deze analyse het ook mogelijk ondernemingen en projecten te identificeren die op lange termijn juist schadelijk kunnen zijn voor duurzame groei, en in het ergste geval afbreuk doen aan mens en/of milieu.

In het kader van onze duurzaamheidsanalyse worden beide dimensies geanalyseerd en wordt daaraan een score van één t/m vijf toegekend. Bij de beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van de productportefeuille van een onderneming kijken wij of deze aansluit bij een van de zes duurzame activiteitengebieden: klimaatverandering, eco-oplossingen, efficiënt gebruik van hulpbronnen, duurzame groei, inclusie, en gezondheid en welzijn. Producten en diensten of bedrijfsvoering die het meest duurzaam worden bevonden, krijgen de score '1'. De minst duurzame projecten die wel nog aan onze minimumvereisten voldoen, krijgen de score '4'. Wanneer de producten of diensten van een uitgevende instelling op grond van dit Beleid zijn uitgesloten (bijv. tabak), wordt een score van '5' toegekend, wat wijst op uitsluiting.

Bij de beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van de bedrijfsvoering van een onderneming kijken wij naar de vastgestelde duurzaamheidsrisico's, de daadwerkelijke of potentiële ongunstige effecten zoals beschreven in hoofdstuk 5, en praktijken op het gebied

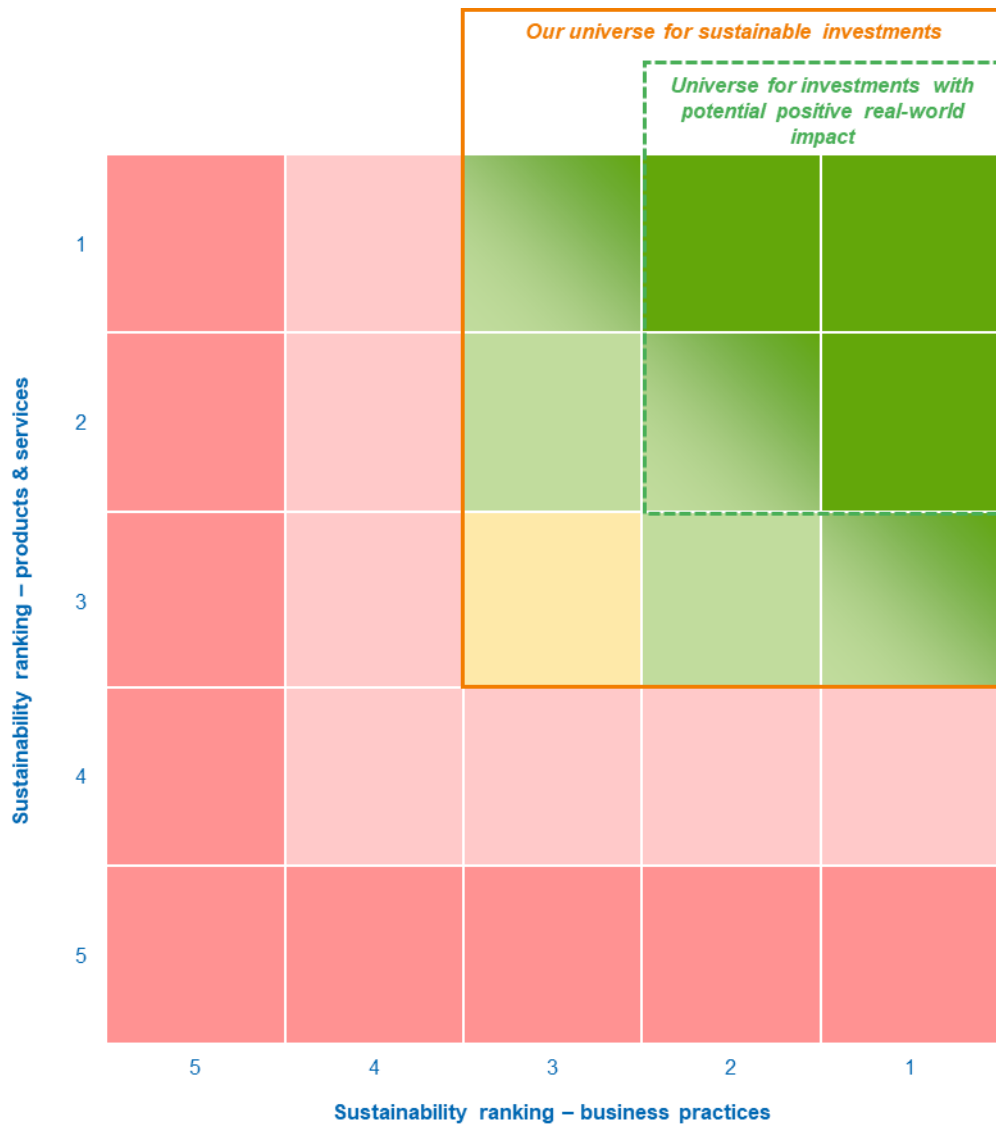
van goed bestuur zoals beschreven in hoofdstuk 6, onder voorwaarde van beschikbaarheid van relevante en betrouwbare informatie. De duurzaamste bedrijfsvoering krijgt de score '1' toegekend, terwijl de minst duurzame bedrijfsvoering een '5' krijgt. Dit laatste is bijvoorbeeld ook het geval wanneer de wijze van ondernemen van de uitgevende instelling niet aan de minimumvereisten voldoet (bijv. vanwege de schending van wereldwijde normen) en de uitgevende instelling niet bereid of in staat is hierin verandering te brengen.

Het totale duurzaamheidsprofiel voor een onderneming of een project kan worden bepaald door beide scores op twee dimensies uit te zetten, zoals in figuur 1 te zien is.

Bij de beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van een onderneming of project wordt rekening gehouden met een groot aantal relevante ESG-factoren en overwegingen. Zo wordt onder meer bekeken of een onderneming in staat is om op termijn haar bedrijfsmodel aan te passen en haar duurzaamheidsprestaties te verbeteren. In *Figuur* wordt een overzicht gegeven van de mogelijke duurzaamheidsprofielen die op grond van ons Raamwerk duurzaam beleggen aan een onderneming of project kunnen worden toegekend.

Voor de beoordeling van een onderneming of project en het vaststellen van het duurzaamheidsprofiel daarvan gebruiken we allerlei verschillende onderzoeksbronnen en -informatie, zoals gespecialiseerde ESG-onderzoeksgegevens, bedrijfsrapportages, websites, onderzoek van brokers en informatie over potentiële afstemming op de EU-Taxonomie Regulation voor duurzaam beleggen ('TR').

Figuur 1: Beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van ondernemingen en projecten

Figuur 2: Overzicht mogelijke duurzaamheidsprofielen en -scores van ondernemingen en projecten

Totaalscore	Duurzaamheidsprofiel	Beschrijving
1	Leider	<p>Deze ondernemingen en projecten dragen bij aan een duurzame toekomst en hebben een positief effect op de wereld. Ze overtreffen onze minimale ESG-normen en zorgen voor duurzame groei op de lange termijn.</p> <p>Ondernemingen in deze groep zijn koplopers in de sector en zijn een goed voorbeeld voor anderen die hun bedrijf willen verduurzamen.</p> <p>Veel ondernemingen en projecten in deze groep bieden de producten en diensten die we nodig hebben om te veranderen in een koolstofarme, hulpbronefficiënte en rechtvaardige wereld. Deze ondernemingen of projecten scoren doorgaans 1 op ten minste één dimensie en niet minder dan 2 op de andere.</p>
2	Verbeteraar	<p>Deze ondernemingen en projecten voldoen aan (en overtreffen vaak) onze minimale ESG-normen. Zij maken ook goede vorderingen bij het verduurzamen.</p> <p>Uit onze analyse blijkt dat zij zich aantoonbaar inzetten voor verduurzaming van hun activiteiten, producten en diensten, onder meer met actieplannen waarin ambitieuze doelstellingen zijn geformuleerd die aan belangrijke duurzaamheidsthema's zijn gekoppeld. Het is echter nog te vroeg om te zien of er met deze actieplannen daadwerkelijk vooruitgang wordt geboekt. Deze ondernemingen scoren doorgaans ten minste 2 op één dimensie en niet minder dan 3 op de andere.</p>
3	Neutraal	<p>Deze ondernemingen en projecten voldoen aan onze minimale ESG-normen, maar zijn niet op weg naar duurzame groei op de lange termijn.</p> <p>Uit onze analyse blijkt dat zij nog niet de nodige stappen hebben gezet om hun producten en</p>

Totaalscore	Duurzaamheidsprofiel	Beschrijving
		<p>diensten of activiteiten te verduurzamen. Maar belangrijker nog is dat uit onze analyse blijkt dat zij de potentie hebben op de langere termijn hun duurzaamheidsprofiel te veranderen en verbeteren.</p> <p>Wij zijn ervan overtuigd dat bij ondernemingen in deze groep met dialoog veel bereikt kan worden. Deze ondernemingen scoren doorgaans 3 op beide dimensies.</p>
4	Achterblijver	<p>Deze ondernemingen en projecten voldoen aan onze minimale ESG-normen, maar zijn niet bereid of in staat om de nodige stappen te zetten om duurzame economische groei op de lange termijn te bewerkstelligen.</p> <p>Hieronder vallen uitgevende instellingen waarvan de producten en diensten schadelijk zijn voor het bereiken van duurzame ecologische of sociale resultaten (bijv. negatieve invloed op klimaatverandering) en waarvan het bestuur niet bereid is de veranderingen door te voeren die nodig zijn om duurzame groei te realiseren (bijv. oliemaatschappijen die doorgaan met de exploratie van nieuwe reserves, terwijl de klimaatwetenschap ons vertelt dat we reeds bewezen reserves niet volledig moeten ontginnen).</p>
5	Uitsluiting	<p>Deze ondernemingen en projecten zijn uitgesloten van belegging, omdat zij niet voldoen aan onze minimale ESG-normen (en niet bereid of in staat zijn te veranderen) of omdat zij een op grond van dit Beleid uitgesloten product of dienst leveren.</p>

B. Soevereine staten (overheden)

Soevereine staten spelen een belangrijke rol op de weg naar een duurzamere wereld, aangezien overheden uiteindelijk de verantwoordelijkheid hebben de basis te leggen voor duurzame economische groei en de regels te handhaven die deze groei mogelijk maken.

Bij de beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van landen is het naar onze mening belangrijk te kijken of het land in staat is zijn activiteiten op het gebied van duurzaamheid te verbeteren en daarbij tegelijkertijd economische groei te blijven bevorderen. De activiteiten op het gebied van duurzaamheid kunnen op vele manieren worden geëvalueerd.

Wij hebben ervoor gekozen gebruik te maken van de SDG's, omdat deze 17 doelen in totaal 230 individuele indicatoren omvatten waarmee kan worden gemonitord op de 168 individuele doelstellingen die voor elk land ter wereld gelden. Belangrijk is dat deze op elk land kunnen worden toegepast, ongeacht het ontwikkelingsstadium van dat land. Samen bieden de SDG's een breed landschap voor de objectieve meting van de inspanningen van landen op het gebied van duurzame ontwikkeling wereldwijd.

Binnen onze aanpak voor de beoordeling van het duurzaamheidsprofiel van landen worden kwantitatieve SDG-scores op basis van de relatieve vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen gecombineerd met een kwalitatieve beoordeling van duurzaamheidsbeleid en -risico's. Zo krijgen wij een holistisch beeld van het duurzaamheidsprofiel van een land.

Door toekomstgerichte beoordelingen van het duurzaamheidsbeleid van een land in ons proces op te nemen, kunnen wij ook landen identificeren die in de toekomst waarschijnlijk goede vooruitgang zullen boeken met verduurzamen, in plaats van alleen de landen die in het verleden daarin grote stappen hebben gezet.

Voor de berekening van de SDG-scores maken wij gebruik van een eigen, door Aegon Asset Management ontwikkelde methodologie. Deze methodologie is gebaseerd op de activiteiten van de Bertelsmann-Stiftung en het Sustainable Development Solutions Network-partnerschap, dat door de Verenigde Naties wordt ondersteund, en maakt gebruik van meer dan 100 verschillende indicatoren per land.

Hoewel de 17 SDG's een eerlijke aanpak mogelijk maken binnen de beoordeling van de duurzaamheidsprestaties van alle landen in de wereld, is het naar onze mening van essentieel belang om onze aandacht te richten op de duurzaamheidsdoelstellingen die voor die landen een uitdaging vormen, in plaats van op de doelstellingen die al bijna bereikt zijn. In ontwikkelde landen heeft het bijvoorbeeld minder zin om ons te concentreren op SDG 1, aangezien armoede, zoals gedefinieerd door de Verenigde Naties, daar al zo goed als uitgebannen is. Consumptiepatronen in ontwikkelingslanden leiden echter tot een hogere CO₂-uitstoot per hoofd van de bevolking, waardoor de klimaattransitie in gevaar komt. Dit suggereert dat het wellicht zinvoller is om te kijken naar bijvoorbeeld SDG's 12 en 13.

De absolute SDG-scores uit onze duurzaamheidsanalyse worden vervolgens gecombineerd met een fundamentele beoordeling van het duurzaamheidsbeleid en -risico van een land. Daarbij wordt ook gekeken naar de potentiële negatieve financiële gevolgen van identificeerbare duurzaamheidsrisico's, alsmede daadwerkelijke of potentiële ongunstige effecten. De gecombineerde uitkomst wordt vervolgens vergeleken tussen uitgevende instellingen en dan gecategoriseerd en gerangschikt volgens een van onze vijf

duurzaamheidsprofielen. Bij het vergelijken van uitgevende instellingen houden wij rekening met regionale verschillen en met verschillen in ontwikkelingsfase.

In *Figuur* wordt een overzicht gegeven van de mogelijke duurzaamheidsprofielen die op grond van ons Raamwerk duurzaam beleggen aan een land kunnen worden toegekend.

Figuur 3: Overzicht mogelijke duurzaamheidsprofielen en -scores van landen

Totaalscore	Duurzaamheidsprofiel	Beschrijving
1	Leider	Deze landen voldoen aan onze minimumnormen en hebben al cruciale SDG's behaald. Zij zetten zich op uitstekende wijze in voor duurzaamheid.
2	Verbeteraar	Deze landen voldoen aan onze minimumnormen en zijn met betrekking tot een aantal SDG's al goed op weg. Zij hebben laten zien dat zij zich inzetten voor duurzaamheid.
3	Neutraal	Deze landen voldoen aan onze minimumnormen, maar liggen momenteel niet op schema met het bereiken van SDG's. Zij hebben geen duidelijke ambitie op het gebied van duurzaamheid geformuleerd. Uit onze analyse blijkt echter dat zij hun duurzaamheidsprofiel wel kunnen verbeteren.
4	Achterblijver	Deze landen voldoen aan onze minimale ESG-normen, maar liggen momenteel niet op schema met het bereiken van SDG's en laten ook geen intentie daartoe blijken.
5	Uitsluiting	Deze landen worden uitgesloten van belegging, omdat ze niet aan onze minimale ESG-normen voldoen. Dit zijn onder meer landen die systematisch mensenrechten schenden en landen waarvoor een wapenembargo van de Verenigde Naties, de Europese Unie of de Verenigde Staten geldt.

8.1.2 Beleggingsbeperkingen

Wij maken van deze richtsnoeren en beoordelingskaders gebruik bij de besluitvorming over beleggingen voor eigen boek. Dit doen wij wanneer wij over voldoende betrouwbare informatie en gegevens beschikken over de duurzaamheidsprofielen van de beleggingen die wij willen doen, en de beschikbaarheid van een passend beoordelingskader voor de vermogenscategorie.

Vanaf 1 januari 2022 moet niet alleen worden voldaan aan de in hoofdstuk 5 genoemde uitsluitingsregels, maar mogen er met beleggingen voor eigen boek ook geen beleggingen worden gedaan in uitgevende instellingen die volgens de bovenstaande beoordelingskaders als 'Achterblijvers' zijn aangemerkt. Dit geldt voor de volgende vermogenscategorieën:

- bedrijfsobligaties;
- staatsobligaties;
- verzekerd particulier krediet;
- overheid gerelateerd particulier krediet.

Dit betekent dat alle nieuwe beleggingen voor eigen boek in de bovengenoemde vermogenscategorieën ten minste als 'Neutraal' en het liefst als 'Verbeteraar' of 'Leider' moeten zijn geclassificeerd. De enige uitzondering hierop zijn beleggingen in groene obligaties en andere aan duurzaamheid gekoppelde obligaties waarvan het gebruik van opbrengsten een voldoende aantoonbaar positief effect heeft op mensen en/of de planeet én voldoende van andere doeleinden zijn afgebakend.

Bij beleggingsbeslissingen voor het eigen boek nemen wij alleen beleggingen in aanmerking in ondernemingen en projecten die ten minste '3' en boven beide in de analyse gemeten dimensies scoren. Dit houdt in dat potentiële beleggingen met een hoge product- en dienstenscore (1 of 2) niet voor belegging in aanmerking komen als deze daarnaast ook laag scoren op bedrijfsvoering (4 of 5), en omgekeerd.

Voor alle duidelijkheid: beleggingen in beursgenoteerde aandelen maken geen deel uit van onze doelstellingen op het gebied van duurzaam beleggen en hoeven als zodanig niet binnen het raamwerk te worden getoetst. Bij beleggingen in portefeuilles met een brede spreiding in beursgenoteerde aandelen proberen wij met het oog op de vereiste risicobeheersing referentie-indices te volgen en blijft onze analyse beperkt tot portefeuillekenmerken in plaats van individuele uitgevende instelling. Wij proberen echter indices te volgen die bij de Overeenkomst van Parijs aansluiten, zodat onze aandelenallocatie nauw blijft aansluiten bij de doelstellingen in dit Beleid op het gebied van klimaatverandering.

Bij beleggingen in fondsen in plaats van rechtstreeks in individuele effecten moet een due diligence onderzoek plaatsvinden om na te gaan of met het onderliggende beleggingsproces van het fonds beleggingen in uitgevende instellingen die volgens ons beoordelingskader als 'Achterblijver' worden aangemerkt, kunnen worden geïdentificeerd en vermeden.

8.1.3 Doelstellingen

Van tijd tot tijd kunnen wij specifieke beleggingsdoelstellingen vaststellen die gekoppeld zijn aan duurzaamheidsdoelstellingen waaraan wij met beleggingen voor eigen boek willen bijdragen. Hieronder volgt nadere informatie over de doelstellingen die tot dusver zijn vastgesteld en de criteria waaraan activa in dat verband moeten voldoen.

C. Klimaatverandering

Doelstelling	A.s.r. Nederland heeft twee doelstellingen geformuleerd: 1. Reductie van CO2 van 65% in 2030 (beursgenoteerde bedrijven, staatsobligaties, onroerend goed en hypotheek), en 2. Beleggingen in impact investments van EUR 4.5 miljard in 2024 (niet alleen klimaatverandering). In 2024 zullen nieuwe targets worden gecommuniceerd.
Belangrijkste aandachtsgebieden	Beperking klimaatverandering: beleggingen die de doorlopende broeikasgasemissies (BKG-emissies) van onze maatschappij structureel verminderen
	Aanpassing aan klimaatverandering: beleggingen die onze samenleving beter bestand maken tegen de negatieve gevolgen van klimaatverandering
Belangrijkste vereiste	Inkomsten moeten specifiek worden geïnvesteerd in activiteiten waarmee de belangrijkste aandachtsgebieden worden aangepakt
In aanmerking komende vermogenscategorieën	Alle vermogenscategorieën die in aanmerking komen voor belegging voor Eigen Boek
In aanmerking komende beleggingen	<p>Beursgenoteerde vastrentende waarden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obligaties die zijn uitgegeven door soevereine staten, lokale overheden en ondernemingen, alsmede gestructureerd krediet, waarmee projecten worden gefinancierd die op een of meer van de belangrijkste aandachtsgebieden zijn gericht. Bijvoorbeeld (zonder daartoe beperkt te zijn): <ul style="list-style-type: none"> - groene obligaties uitgegeven door landen of ondernemingen; - duurzaamheidsobligaties uitgegeven door ondernemingen;

- gestructureerd krediet, waaronder objectfinancieringen waarmee leningen voor zonne-energie worden gefinancierd.

Hypotheken

- Hypothecaire duurzaamheidsleningen voor de financiering van energiebesparende maatregelen (bijv. isolatie) of de opwekking van hernieuwbare energie ter plaatse en aangesloten oplossingen voor energieopslag
- Hypothecaire leningen voor de financiering van de aankoop van 'EPC = 0'- of 'nul op de meter'-woningen

Vastgoed

- Beleggingen ter verbetering van de energie-efficiëntie van commercieel en residentieel vastgoed of opwekking van hernieuwbare energie ter plaatse en aangesloten oplossingen voor energieopslag
- Beleggingen in residentieel of commercieel 'nul op de meter'-vastgoed

Beleggingen in particuliere leningen en aandelen van ondernemingen of projecten die zich op de belangrijkste aandachtsgebieden toeleggen

- Bijvoorbeeld (zonder daartoe beperkt te zijn):
  - elektrificatie van vervoersmiddelen;
  - invoering en productie van alternatieve brandstoffen (bijv. groene waterstof);
  - opwekking van hernieuwbare energie;
  - energieopslag op de schaal van nutsbedrijven;
  - watervoorziening;
  - kustverdediging.

II. Klantvermogen van derden

Wij erkennen dat sommige van onze klanten van ons verlangen dat hun kapitaal wordt aangewend voor economische activiteiten die een positief sociaal of ecologisch effect kunnen hebben. Het is belangrijk dat wij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van onze klanten gehoor geven. Daarom onderzoekt Knab verschillende methodologieën die kunnen worden gebruikt om in kaart te brengen welke beleggingen kunnen bijdragen aan het bereiken van die doelen.

De EU-Taxonomie Regulation voor ecologisch duurzame beleggingen (TR) en de Verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (SFDR) staan centraal in deze analyse. De wettelijke definitie van ecologisch duurzame beleggingen is onlangs van kracht geworden, en tot op heden kunnen slechts enkele uitgevende instellingen melden dat zij aansluiten bij twee van de zes ecologische doelstellingen van de TR: beperking van klimaatverandering en aanpassing aan klimaatverandering. Over Europese regelgeving voor sociale doelstellingen wordt nog overleg gepleegd. Naast ecologisch duurzame beleggingen in het kader van de TR kan een belegging ook in het kader van de SFDR als duurzaam worden aangemerkt.

Wij werken samen met gespecialiseerde gegevensverstrekkers die methodologieën hebben ontwikkeld om beleggingen te screenen op afstemming op de TR of duurzame beleggingen in het kader van de SFDR. Momenteel is er echter niet genoeg betrouwbare informatie beschikbaar om deze overwegingen in onze besluitvorming over beleggingen te kunnen integreren.

Zolang er geen praktische methodologie en/of passende bedrijfsinformatie beschikbaar is, zal van de producten die wij aan klanten aanbieden niet worden gezegd dat daarmee (ecologisch) duurzaam wordt belegd overeenkomstig de SFDR of de TR, ook al kan dat incidenteel wel het geval zijn volgens bepaalde methodologieën waarmee duurzame beleggingen worden geïdentificeerd. Wij zullen ons RI Beleid regelmatig bijwerken op dit punt naarmate de betrouwbaarheid van data, marktgegevens, rapportages en regelgeving zich verder ontwikkelen.

Bijlage: Aangehaalde verdragen, normen en initiatieven

In dit Beleid verantwoord beleggen worden door Knab verschillende relevante verdragen, normen en initiatieven aangehaald. Voor alle duidelijkheid: Knab gebruikt deze normen slechts ter referentie voor het opstellen van haar eigen Beleid verantwoord beleggen, en het feit dat die normen in dit Beleid zijn genoemd, mag niet worden opgevat als toezegging van Knab dat zij alle beginselen daarin in acht zal nemen of als enige status van ondertekenaar of lidmaatschap van de genoemde organisaties.

- Wapenhandelsverdrag
- Verdrag van Bazel
- Verdrag biologische wapens
- Verdrag chemische wapens
- Verdrag inzake biologische diversiteit
- Verdrag inzake clustermunitie
- Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES)
- Gemeenschappelijk Standpunt (2008/944/GBVB) van de Europese Unie inzake de controle op wapenuitvoer
- Indiase Wet ter voorkoming van wreedheid tegen dieren
- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten
- Protocol van Montreal
- Verdrag van Ottawa
- Overeenkomst van Parijs
- REACH (Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen)
- Verklaring van Rio
- Overeenkomst van Ramsar inzake watergebieden van internationale betekenis
- Verdrag van Rotterdam
- Verdrag van Stockholm
- Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens
- Verdrag inzake het verbod op kernwapens
- Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie
- Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties

- Kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie voor de bestrijding van tabaksgebruik
- Verklaring van Helsinki
- Nederlandse Stewardship Code
- Vijf vrijheden van dieren
- High Conservation Value Approach
- Normen van de Internationale Arbeidsorganisatie
- OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen
- Tripartiete Beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid
- Financieringsinitiatief van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties Principles for Sustainable Insurance
- Leidende beginselen van de Verenigde Naties inzake bedrijfsleven en mensenrechten
- Beginselen van het Global Compact van de Verenigde Naties
- Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties
- Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties
- Global Reporting Initiative (GRI)
- Greenhouse Gas Protocol
- International Integrated Reporting Council (IIRC)
- Taskforce for Climate-related Financial Disclosures (TCFD)
- IUCN Rode Lijst van bedreigde soorten

4.1 Bijlage B – Implementatie tabel relevante wetgeving, regelgeving & richtlijnen

Relevante artikel	Onderwerp	Waar te vinden in beleid
<i>Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)</i>		
<i>Algemeen</i>	Referentie aan SFDR	Hoofdstuk 8.II
<i>Artikel 8</i>	Transparantie van het promoten van ecologische of sociale kenmerken in precontractuele informatieverschaffing	Hoofdstuk 5